

Riksdagens protokoll

2011/12:73

Tisdagen den 21 februari

Kl. 13.00 – 15.46

Protokoll
2011/12:73

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 13, 14 och 15 februari.

2 § Meddelande om frågestund

Andre vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 23 februari kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Utbildningsminister Jan Björklund (FP), statsrådet Nyamko Sabuni (FP), försvarsminister Sten Tolgfors (M), statsrådet Peter Norman (M) och statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M).

3 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Andre vice talmannen meddelade att interpellationssvar skulle lämnas *fredagen den 30 mars kl. 11.00*, inte kl. 9.00 som tidigare aviserats.

4 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Andre vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2011/12:21 för torsdagen den 16 februari i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från arbetsmarknadsutskottet.

5 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämnds-sammanträde

Andre vice talmannen anmälde att uppteckningar från EU-nämndens sammanträde fredagen den 3 februari inkommit.

6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen inkommit och överlämnats till utskott:

2011/12:FPM109 Meddelande om den övergripande strategin för migration och rörlighet KOM(2011)743 till socialförsäkringsutskottet

2011/12:FPM112 Förordning om förenklad deklaration av mervärdesskatt på elektroniska tjänster KOM(2012)2 till skatteutskottet

2011/12:FPM113 Grönbok om kort-, internet- och mobilbetalningar KOM(2011)941 till finansutskottet

7 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2011/12:241

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:241 Långtidsarbetslöshet
av Patrik Björck (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 13 mars 2012.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 16 februari 2012

Arbetsmarknadsdepartementet

Hillevi Engström (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2011/12:242

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:242 Åtgärder mot långtidsarbetslösheten
av Ylva Johansson (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 13 mars 2012.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 16 februari 2012

Arbetsmarknadsdepartementet

Hillevi Engström (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:250 Arbetsmarknadspolitik
av Patrik Björck (S)

Interpellationen kommer att besvaras den 13 mars 2012.

Skälet till dröjsmålet är inbokade engagemang som inte kan ändras.

Stockholm den 16 februari 2012

Arbetsmarknadsdepartementet

Hillevi Engström (M)

Enligt uppdrag

Monica Rodrigo

Expeditions- och rättschef

8 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

2011/12:61 till socialutskottet

Motioner

2011/12:Sf2 och Sf3 till socialförsäkringsutskottet

9 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter

Utrikesutskottets utlåtande 2011/12:UU4

Näringsutskottets utlåtande 2011/12:NU16

Socialutskottets betänkanden 2011/12:SoU10 och SoU8

Skatteutskottets betänkande 2011/12:SkU5

Utbildningsutskottets betänkande 2011/12:Ubu7

10 § Svar på interpellation 2011/12:206 om slutna kontanthantering i detaljhandeln

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Raimo Pärssinen har frågat mig om jag har tagit initiativ till att påbörja arbetet med att ta fram lagförslag om slutna kontanthantering i detaljhandeln. Han har också frågat mig om jag kan ge besked om när ett förslag kommer att läggas fram på riksdagens bord.

Det förhåller sig inte så att kontanthantering i detaljhandeln är ett oreglerat område. Enligt arbetsmiljölagen ska teknik, arbetsorganisation och arbetsinnehåll utformas så att arbetstagaren inte utsätts för farliga fysiska eller psykiska belastningar. Lagen kompletteras av föreskrifter från Arbetsmiljöverket. När det gäller rånrisk handlar det i första hand om föreskrifterna om åtgärder mot våld och hot i arbetsmiljön och föreskrifterna om ensamarbete. Bland annat stadgas där att arbetsplatserna

ska utformas och utrustas så att risk för våld eller hot så långt som det är möjligt förebyggs. Om en arbetsuppgift innebär påtaglig risk för våld eller hot om våld får den inte utföras som ensamarbete.

Arbetsmiljöverket har i många fall ställt krav på olika slags utrustning för sluten kontanthantering i butiker inom detaljhandeln. Det kan alltså krävas olika typer av utrustning för olika fall. Kraven måste anpassas efter den individuella riskbilden, och de måste följa den tekniska utvecklingen.

Om man inte ska låsa den tekniska utvecklingen, och om arbetsmiljökraven ska kunna bli tillräckligt konkreta för att fylla sin funktion, bör reglerna om arbetsmiljön meddelas genom föreskrifter från Arbetsmiljöverket. Detta beror inte på att reglerna är mindre viktiga, utan på att det behövs ett system där man kan meddela och ändra regler snabbare och mer flexibelt än vad som är möjligt med lagstiftning. Ändringar kan behöva göras på grund av riskutveckling och utveckling av ny teknik.

Den här ordningen har gällt i många år och har genom åren brukat försvaras från arbetstagarhåll. Från arbetsgivarsidan har det vid upprepade tillfällen ställts krav på att arbetsmiljöregler i större utsträckning ska meddelas genom lag och inte genom föreskrifter.

Om regeringen skulle gå in och "ta över" området kontanthantering från Arbetsmiljöverket skulle det låsa möjligheterna att följa den tekniska utvecklingen på ett område som utvecklas snabbt. Det skulle också bli svårt att motivera varför inte regeringen ska "ta över" även andra områden om det kommer krav på det från arbetstagersidan eller, vilket är troligare, från arbetsgivarsidan. Det finns ingenting som gör området kontanthantering mer lämpat för att föras över från föreskrifter till lagstiftning än exempelvis regler om hygieniska gränsvärden, byggnadsställningar eller belastningsskador.

Vill interpellanten starta en process för att bryta upp ett system för arbetsmiljöregler, som i många år har gagnat arbetstagarnas intressen, för att vinna politiska poäng i den här frågan? Eller vill han i stället ta en seriös dialog med Arbetsmiljöverket om hur kraven om skydd mot hot och våld ska utformas och hur de ska följa den tekniska utvecklingen? I mina uppgifter ligger i första hand att föra en dialog med Arbetsmiljöverket om hur de sköter sitt uppdrag och hur de tar till vara parternas synpunkter.

Anf. 2 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Regeringen fick ett tillkännagivande från riksdagen den 10 mars förra året om att tillsammans med handelns arbetsgivare och Handelsanställdas förbund återkomma med ett förslag om sluten kontanthantering. Förslaget skulle arbetas fram gemensamt med syftet att minska risken för rån, hot och våld i butikerna runt om i landet.

Just parternas stora inflytande skulle garantera att ett kommande förslag skulle vara förankrat i verkligheten. Hur det kan se ut vet vi inte. Däremot är vi övertygade om att frågan skulle hanteras med största kompetens och erfarenhet av det stora hotet om ständigt återkommande rån och allt det negativa som rån drar med sig. Att bli hotad till livet ger svåra märken i själen och traumatiska upplevelser som är mycket svåra och i många fall följer en livet ut.

Detta, herr talman, var riksdagens uppdrag till regeringen.

Frågan är varför arbetsmarknadsministern egentligen fullständigt struntar i att samla ihop en arbetsgrupp bestående av parterna. Varför har inte Hillevi Engström tagit kontakt med oss i oppositionen och sagt att hon inte vill eller kan gå vidare med tillkännagivandet? Inte ett ord har vi hört.

Vi känner varandra i arbetsmarknadsutskottet sedan lång tid tillbaka. Detta handlar till allra största del om de många kvinnor som utsätts för våld. Tänk vad enkelt att ta kontakt och visa att regeringen verkligen tar rånrisken inom handeln på allra största allvar! En lärdom som även regeringen borde ta till sig är att det är bra att föra samtal, kanske speciellt när en majoritet i riksdagen vill något annat än ministern.

Den enda ansträngning som ministern har gjort är att hålla ett inledande möte med parterna. På det mötet diskuterades varken definitioner av sluten kontanthantering eller kriterier för säkerhet vid olika risknivåer. Inte heller diskuterade man vilken lagstiftning som skulle kunna vara aktuell eller om ett förtydligande i föreskrifterna skulle räcka.

Arbetsmarknadsministerns agerande är provocerande mot riksdagen. Det kanske är taktik från regeringens sida. Vi ser socialförsäkringsministerns vägran att följa riksdagens beslut gällande sjukförsäkringsreglerna. Man kan fråga sig om det spelar någon roll vad riksdagen tar för beslut. Så småningom kanske detta blir en fråga för statsministern.

En fjärdedel av alla anställda i handeln känner sig hotade på jobbet. I storstadsregionerna är det en tredjedel. Av de Handelsmedlemmar som har blivit utsatta för rån och rånförsök har 40 procent upplevt två eller fler rån. De psykiska effekterna av att bli kränkt och skadad av en annan person är det som är svårast att hantera. Drabbas man fler gånger förvärras skadorna ytterligare. Konsekvenserna av våld och hot leder till reaktioner som nervositet, koncentrations- och minnessvårigheter, depressiva symtom och trötthet. Man blir sjukskriven. Vem, ministern, vill utsätta sig för den risken när man går till jobbet?

Hillevi Engström! Vi här i riksdagen förväntar oss att en arbetsgrupp tillsätts som kan fullfölja riksdagens beslut och börja diskutera hur man löser frågorna om säkrare kontanthantering. Tekniken utvecklas minst lika fort i värdetransportbranschen, men där har man löst det med formuleringar om säkra, slutna och skyddade transporter av pengar. Varför kan man inte göra samma sak för att undvika rån i butiker? Frågan är varför Hillevi Engström inte vill det. Varför ska inte rån i butiker förebyggas? Varför ska inte fler få en bättre arbetsmiljö?

Anf. 3 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Tack för svaret, arbetsmarknadsministern, även om vi inte är särskilt nöjda med svaret!

Vi hade ganska långa diskussioner i vårt parti Socialdemokraterna när vi lade fram kommittémotionen om kontanthantering för något år sedan. Det är ett växande bekymmer. Enligt statistik sker två butiksrån varje dag. Det kanske sker ett precis nu när vi för denna debatt, vem vet. Det är ett stort bekymmer arbetsmiljömässigt för den som blir drabbad av det, precis som Raimo Pärssinen redogjorde för.

Det känns rätt märkligt med det svar som ministern har givit. Min bild av arbetsmarknadsministern är att hon brukar vara väldigt tydlig och

öppen med de uppdrag som har givits från riksdagen till regeringen. Det brukar i olika delar beskrivas i budgetpropositionen. Vi har haft debatter här ministern och jag om ILO 94 och andra arbetsrättsfrågor. Vi har fått ganska bra svar på frågorna om vad som händer och sker i processen med detta.

Just när det gäller slutan hantering är svaret väldigt märkligt. Efter ett förberedande möte har man från regeringen sida bestämt sig för att det inte är aktuellt att försöka hitta någon form av lösning på problematiken utan man hänvisar till Arbetsmiljöverket. Vi vet att Arbetsmiljöverket är ganska tandlöst, åtminstone när det gäller dessa frågor. Det finns andra delar där det kanske är bättre.

Jag har svårt förstå svaret från ministern. Jag skulle gärna vilja, om arbetsmarknadsministern har möjlighet, att hon utvecklar det lite grann. Vad är det för bakomliggande tankar kring att man inte vill gå i clinch med den här frågan och på något sätt och vis hitta en lösning?

Anf. 4 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för interpellationen! Vi hade en debatt om en ganska likalydande interpellation för en månad sedan. Jag ska ta upp några andra argument, eftersom den här frågan är viktig.

Jag vet att Raimo Pärssinen har egna erfarenheter från det här området. Inget berör mig mer än det som brottsoffer utsätts för. Jag har sedan 1983 jobbat som polis. Jag har mött väldigt många brottsoffer som utsätts för hot, våld och rån. Jag vet mycket väl vad det kan leda till även om jag inte personligen har varit utsatt för den typen av brottslighet.

Att människor ska ha en trygg och säker arbetsmiljö är ett prioriterat område. Jag hoppas att alla vi som sitter här i kammaren är överens om att ingen ska behöva utsättas för brott. Det har skett ett ganska omfattande arbete med detta från Arbetsmiljöverkets sida och från Svensk Handel, Handels och polisen.

När man tittar på resultatet av detta kan man se att butiksrånen minskar för andra året i rad. Det var en bottennotering 2009 med 1 150 butiksrån. Förra året låg det på 780. Det är förstås också oacceptabelt. Men det sker en rejäl minskning. Man har jobbat på ett strategiskt sätt tillsammans. Man har informerat, vidtagit olika åtgärder i butiker och utbildat, och det har gett resultat.

Arbetsmiljöverket har också haft en intensifierad inspektion av närmare 2 500 butiker och följt upp den med intervjuer med butiksinnehavare som målgrupp. De har blivit mer utbildade och jobbat aktivt för att minimera risken. Vi är överens om att detta är ett allvarligt område. Varje person som utsätts för brott är en för mycket.

Det sakfrågan handlar om i interpellationen är huruvida vi som sitter här i riksdagen och kan väldigt mycket men som ändå inte är experter på allting ska lämna ifrån oss detta till Arbetsmiljöverket. Det handlar om att vara snabbfotad och i vissa fall om förbud mot nattarbete, förbud mot ensamarbete eller mot vite krav på att installera slutan hantering.

Regeringens och min uppfattning är att Arbetsmiljöverket gör detta på ett mycket bra och professionellt sätt och att det är mindre lämpligt att ta bort delegationen till Arbetsmiljöverket. Det är någonting som i grunden fungerar bra.

Jag är inte nöjd så länge en enda person blir utsatt för ett så allvarligt brott som det är att bli utsatt för ett rån i en butik. Men det arbete som Arbetsmiljöverket gör är bättre och mer effektivt än om vi i denna kammar i detalj skulle stifta lagar om arbetsmiljöns beskaffenhet.

Anf. 5 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Tack, ministern! Det är bra att det inte finns något som berör ministern mer än dessa butiksrån och det våld och det hot som förekommer där.

I Arbetsmiljöverkets inspektionssatsning år 2010, som ministern hänvisar till, var det bara 1 procent av arbetsgivarna som fick krav på slutna kontanthantering. Därför fortsätter rännivån att vara hög.

I samrådet med departementet medgav dessutom Arbetsmiljöverkets representant att deras uppgift inte var att förhindra rån utan att förhindra ohälsa. Därför kan man inte säga att Arbetsmiljöverket anser sig jobba med rånprevention. Det är en realitet att verkets inspektörer sällan kräver slutet kassasystem förrän två eller fler rån har begåtts. Men då har skadan redan skett.

Tanken med slutna kassasystem är att förebyggande skapa bra arbetsmiljöer för alla butiksanställda. Tanken är också att detta ska vara framarbetat och förankrat och ge konkurrensneutralitet. Det gynnar dessutom vita affärer. Handelsanställdas förbunds regionala skyddsombud vittnar om att det är svårt att få ut verkets inspektörer till arbetsplatserna vid behov. Det är tydligen en resursfråga och en konsekvens av att Hillevi Engström kraftigt har skurit ned verkets medel.

Nuvarande lagar och föreskrifter har inte förmått att skapa en säkrare kontanthantering. Ett av flera tecken på brister i regelverket är den dom från Göteborgs kammarrätt den 18 november 2011 som upphäver Arbetsmiljöverkets föreläggande mot företaget Netto Marknad i Malmö om att införskaffa ett slutet kontanthanteringssystem. Den domen har gjort Arbetsmiljöverket ännu mer tandlöst.

Om ministern förlitar sig på att det är tillräckligt med det vi har i dag stämmer inte det med verkligheten. En rånare söker sig dit där det är enklast att komma åt kontanter. När kontanterna försvann från bussarna och bankerna försvann också rånerna. En satsning på slutna system blir på sikt en lönsam investering.

Coops beräkningar har visat att ett rån kostar ungefär 100 000 kronor, och då är bytet oräknat. I kalkylen ingår kostnader för sjukskrivningar, extrapersonal, krishantering och annat stöd till de anställda.

Tappet i omsättning efter ett rån beräknas bli ungefär 200 000 kronor. Det är främst små butiker som tvingas i konkurs efter ett rån. Butiksägare har dödat vid rån men ännu ingen anställd. Därför måste vi agera.

Frågan blir återigen: Är arbetsmarknadsministern helt tillfreds med att Arbetsmiljöverket ska sköta dessa frågor? Det är frågor som spänner över flera departement. Det handlar rånprevention, själva kontanthantering och arbetsmiljön.

Om det visar sig att annan rätt tar verktyget ur händerna på Arbetsmiljöverket, vad tänker ministern göra då? Det är 1 procent som har fått föreläggande om slutna kontantsystem och verket hinner inte ut med sina inspektioner. Det sker dagligen, precis som Johan Andersson sade, rån. Men ministern säger att det går åt rätt håll.

Frågan är: Har vi i dag verktygen? Den slutliga frågan i den här rundan blir: Var någonstans står det i riksdagsordningen att regeringen kan strunta i riksdagens beslut?

Anf. 6 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag tycker att det är bra att vi på det här sättet får en debatt kring en interpellation som handlar om slutna kontanthantering i detaljhandeln. Jag tror att vi alla i den här kammaren som arbetar med arbetsmiljöfrågor verkligen är intresserade av att få ett gott resultat i handeln, en säker arbetsmiljö och att antalet rån blir färre. Vi kan säkert ha många olika tankar om hur vi ska nå det målet och det kanske blir tydligt här i dag hur vi ser på möjligheterna och de verktyg som faktiskt redan finns.

Redan i dag finns det en väldigt tydlig lag. Det finns väldigt tydliga föreskrifter från Arbetsmiljöverket. Vi hade en debatt i förra veckan där vi diskuterade Arbetsmiljöverkets resurser och möjligheter. Jag tror att vi var ganska ense om att de gör ett fantastiskt gott arbete. Jag tror att vi även i det här fallet måste kunna lita på att man arbetar seriöst med frågan för att hitta ett bra system, en bra balans så att vi kan få så säkra arbetsplatser som möjligt utan att det vare sig skadar handeln eller gör att det blir färre jobb. Det är också viktigt.

Det ställs krav här på att det egentligen skulle vara en ny lag där man för bjuder all kontanthantering, vilket är väldigt osmidigt i ett samhälle. Vi tror att Arbetsmiljöverket, med den erfarenhet man har, med de föreskrifter som finns, har möjlighet att tillsammans med parter och teknikföretag som utvecklar kontanthanteringssystem inom handeln hitta både billiga och smidiga modeller anpassade för varje arbetsplats. Jag tror att det är väldigt viktigt att ta fram det.

Vi menar att en god arbetsmiljö är viktig för ett långt arbetsliv. Att man ska vara säker och trygg på sin arbetsplats är självklart, men det får inte heller gå så långt att man slår rakt över en hel bransch utan att se efter vad det får för konsekvenser.

Jag har träffat många av Arbetsmiljöverkets inspektörer. Jag är helt övertygad om att den grupp som sysslar med just detaljhandeln har många lösningar i åtanke för att hitta ett bra system med slutna kassasystem där man får bort så mycket kontanter som möjligt så att man minskar rånriskerna. Att stifta lag och utforma förbud kan många gånger slå alldeles för hårt. Målet måste ju vara det viktiga. Resultatet måste vara det som räknas. Vi hörde just hur arbetsmarknadsministern tog fram siffror som visar att rånen har minskat. Det måste ju vara ett resultat av ett bättre arbete, av att man har uppmärksammat det här problemet både från arbetsgivarhåll och från Arbetsmiljöverkets håll.

Jag tror att vi alla vill ha kaféer, torghandel och andra små affärer och butiker som inte skulle kunna finnas kvar om vi fick en lag som förbjöd all kontanthantering i handeln.

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Som jag har sagt i december och som jag säger även nu ska svensk arbetsmarknad präglas av trygghet och man ska minimera risken för att bli utsatt för våld, hot, sjukdomar och i det här fallet rån. Men jag har också sagt att jag tror att Arbetsmiljöverket är bättre, mer

snabbfotade och effektiva när det gäller att utföra arbetet med föreskrifter än en riksdag kan vara.

Min fråga till Raimo Pärssinen är egentligen: Menar Socialdemokraterna att ett system som vi har haft under decennier ska ändras? Det är i sådana fall någonting som just arbetsgivarsidan skulle bli väldigt positivt inställd till. Jag tror inte det. Jag tror att det är bättre att de självständiga myndigheterna sköter föreskriftsarbetet. Det skulle annars innebära ett väldigt stort principskifte och skapa en stelbenthet.

Det är ju så att riskerna ändras i ett samhälle över tid. Jag tror att vi måste jobba på ett mycket mer förebyggande sätt, förutse risk och minimera den. Man kan till exempel säga att de stora riskerna butiker utsätts för är vid öppning och stängning. Hur kan man lösa det?

Hur kan man lösa problemet med hanteringen av de pengar som kommer in i butiken i ett slutet kontantsystem, i en sedelbox? Någonstans måste denna sedelbox tömmas och pengarna måste tas från butiken till en bank. Jag tror att varken Raimo Pärssinen eller jag som arbetsmarknadsminister vet exakt hur det bäst ska gå till. Eller ska vi stifta en lag om det också? Ska vi ha en lag om hur man ska transportera de pengar som vi ändå har i ett samhälle till banken och bankboxen, om det nu finns en bank på den orten?

Tvärtom tror jag att det här systemet är bra, även om det alltid finns förbättringsmöjligheter. Nu har regeringen också gett ett uppdrag till Arbetsmiljöverket, just med fokus på hot och våld, särskilt mot kvinnor. Det är ett viktigt uppdrag de har. De har också tillförts extra resurser. Vi är överens i sak om att minimera det här problemet och göra allt vi kan. Det innebär också ett ganska stort arbete med många olika aktörer, där inte minst rättsväsendet fyller en viktig funktion med poliser och förebyggande arbete, med våra domstolar och att det också blir kraftfulla straff för dem som ägnar sig åt våldsbrottslighet. Det är ingen lätt nöt att knäcka, men jag tror inte att vi i den här kammaren är allra bäst på detaljerna i den tekniska utvecklingen.

Anf. 8 RAIMO PÄRSSINEN (S):

Herr talman! Precis, ministern, det är det som är avsikten med att ge parterna i uppdrag att arbeta fram ett förslag, parterna som kan systemet, som kan verkligheten. Då står ministern här och raljerar över om vi i riksdagen ska hitta på det. Uppdraget till arbetsmarknadsministern och regeringen var: Var så god, kom tillbaka med ett förslag som parterna har arbetat igenom för att minska risken för rån!

Min fråga nu blir: Varför ska det vara så att kvinnor som jobbar i butik ska vara utlämnade till rån i mycket större omfattning än värdetransporter, där man faktiskt har arbetat fram ett regelsystem som kräver mycket skydd kring dem? Kvinnor som jobbar i småbutiker och hanterar pengar ska vara lätta offer, medan andra ska ha ett regelsystem som klarar det här.

Återigen: Vad är det som säger, vem är det som säger och var står det skrivet att regeringen fullständigt kan strunta i vad riksdagen säger? Det är allvarligt. Det går inte att prata bort. Det blir förmodligen en fråga för statsministern att svara på, eftersom det händer gång efter gång.

Varför ska butikspersonal, ofta kvinnor, stå ensamma utan såväl fysiskt som lagrättsligt skydd? Varför är det lättare för ministern att se

behoven och tillfredsställa dem i en manlig bransch än i en kvinnlig? Det behövdes inte så många rån som butiksbranschen har innan transportsidan fick gehör för sina krav på skarpare lagstiftning. I det här fallet händer ingenting. Ministern vägrar att göra någonting.

En kommentar till Katarina Brännström är att jag kan notera att hon inte riktigt förstår frågan.

Återigen kommer vi fram till att Arbetsmiljöverket inte har verktyg och regler så att det räcker. Arbetsmarknadsministern är inte beredd att göra någonting. Hon låter rån, våld och hot fortgå i våra butiker.

Anf. 9 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Att lyssna på Raimo Pärssinen är väldigt intressant. Jag förstår tydligen inte frågan. Jag tyckte att jag gjorde ett ganska bra inlägg där jag förtydligade väldigt mycket vad jag tror om Arbetsmiljöverkets möjligheter att klara av den här frågan och att jag tror på att parterna redan i dag samtalar och kan hitta lösningar utan att vi i riksdagen behöver lägga oss i. Jag vet inte vilken fråga det är jag inte förstår.

Jag tror att det är viktigt med information, utbildning och att göra ett systematiskt arbetsmiljöarbete på varje arbetsplats. Det är redan i dag varje arbetsgivares skyldighet. Det finns dessutom skyddsombud som till och med kan stänga en arbetsplats om det är så att man upplever hot och våld eller saker som inte är lämpliga, att arbeta ensam till exempel.

Man kan göra förelägganden. Vi har också tagit fram ett nytt sanktionssystem som kan göra det dyrt att göra fel, som kan göra det rätt obehagligt för den som inte sköter sitt arbetsmiljöarbete. Jag tror att det är väldigt viktigt att vi lyfter upp det systematiska arbetsmiljöarbetet även inom kontanthandeln.

Samtidigt måste det också finnas en balans. Jag undrar över hur Raimo Pärssinen ser på det hela när vi talar om att vi skulle förbjuda all kontanthantering. Vad får vi för samhälle då? Vad får vi för jobb till alla de kvinnor som Raimo Pärssinen nyss talade om? Det handlar ju om att hitta ett sätt som gör det möjligt att ha trygga arbetsplatser, att både ha många jobb i handeln och att i möjligaste mån få bort kontanter på ett så smidigt sätt som möjligt. Det är det vi alla vill.

Anf. 10 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Vi har diskuterat den här frågan vid flera olika tillfällen. Jag hoppas att jag har varit mycket tydligt med att jag tycker att det här är en prioriterad fråga. Det känns lite märkligt när Raimo Pärssinen påstår att jag tycker att kvinnor ska vara lätta offer. Ingenting kan vara mer fel, Raimo Pärssinen. Låt mig vara väldigt tydlig med det.

Som jag sade i mitt tidigare inlägg görs det ett omfattande arbete för att få säkrare butiker. Jag tror väldigt mycket på dialog mellan arbetsmarknadens parter. År 2009 hade vi ett bottenrekord med 1 150 rån. År 2011 hade antalet butiksrån minskat till 780. Det är så klart alldeles för många, men det samarbete som har skett mellan Handelsanställdas förbund, Svensk Handel, Arbetsmiljöverket och polisen har gett resultat. Man har också använt sig av Kriminellas revansch i samhället, Kris, för att utbilda butikägare i hur man förhindrar rån och brott i butik. Allt som innebär en risk bör åtgärdas. Entréer, varumottagningar, möjligheten att

hålla sig gömd, ensamarbete, tillgången till larm och stängning av butiker är saker som påverkar brottsligheten i en butik.

Det är klart att jag inte är nöjd förrän vi har en nolltolerans. Jag tror att den rätta vägen att gå är att samarbeta och försöka hitta lösningar och att Arbetsmiljöverket använder de redskap som finns med förelägganden, förbud och föreskrifter. Jag tror att det är den rätta vägen i stället för att stifta lag här i riksdagen om de viktiga arbetsmiljöproblem som vi vill tackla.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2011/12:73
21 februari

Svar på
interpellationer

11 § Svar på interpellation 2011/12:202 om näringslivets förutsättningar i Västerbotten

Anf. 11 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Ibrahim Baylan har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förutsättningarna för en god ekonomisk utveckling ska vara fortsatt goda i norra Sverige.

Till att börja med kan jag konstatera att regeringen sedan 2006 genomfört ett stort antal insatser som lett till ett generellt förbättrat företagsklimat. Regeringen bedriver också fortsatt en aktiv politik för att stärka förutsättningarna för tillväxt i alla delar av landet. Det handlar både om att stärka den lokala och regionala konkurrenskraften och om att skapa bättre förutsättningar för företagande, innovationer och investeringar.

Den bästa kunskapen om vad som behövs för att utveckla Västerbotten finns i regionen. Därför ligger också huvudansvaret för de regionala tillväxtresurserna där, och regeringen tillför årligen resurser till regionen för att utveckla insatser inom till exempel näringslivsutveckling och kompetensförsörjning. Det nationella landsbygdsprogrammet har också en regionalt utformad strategi för genomförandet som Länsstyrelsen i Västerbotten ansvarar för.

Regeringen gav även aktörer med regionalt tillväxtansvar i uppdrag att under 2010 etablera kompetensplattformar för att säkerställa en bättre matchning av utbud av och efterfrågan på arbetskraft på regional nivå. Regeringen har genom bildandet av Inlandsinnovation AB, med ett kapital på 2 miljarder kronor, förstärkt förutsättningarna för tillväxt och utveckling av traditionella såväl som nya innovativa näringar i regionen.

Som nämns i interpellationen är en fungerande infrastruktur en viktig förutsättning för god ekonomisk tillväxt. Regeringen satsar därför 794 miljoner kronor på regional transportinfrastruktur i Västerbottens län under åren 2010–2021. Dessutom har Trafikverket fått i uppdrag av regeringen att i samarbete med regioner och näringslivsintressenter pröva förutsättningarna för medfinansiering av en järnvägsförbindelse mellan Piteå och Skellefteå. Näringsdepartementet har också i dagarna fått ett underlag från Trafikverket där de redogör för resultatet av förhandlingarna. Regeringen avser att under mandatperioden återkomma med ett nytt infrastrukturbeslut. Trafikverkets underlag kommer att ingå som en del i Näringsdepartementets beredning inför ett sådant beslut.

Gruv- och mineralindustrin är viktiga näringar för såväl Västerbotten som Sverige. Inte minst den ökande globala efterfrågan på mineralråvaror bedöms vara en långsiktig trend som kommer att innebära många möjligheter i framtiden. Detta är ett område där regeringen arbetar för att främja en ansvarsfull och långsiktigt hållbar utvinning och produktion. Regeringen avser bland annat att ta fram en väl sammanhållen och hos intressenterna förankrad mineralstrategi med tydliga och uppföljbara mål. Regeringen avsätter också 30 miljoner kronor årligen under en fyraårsperiod för en satsning på kvalificerad mineralinformation.

Regeringen ser en stor potential i skogen och alla dess värden. Därför genomförs också en särskild satsning på Skogsriket som omfattar 20 miljoner kronor per år 2012–2015. Dessutom tillkommer medel för skogliga insatser som finns inom landsbygdsprogrammet.

Därmed hoppas jag att det framgått att regeringen bedriver en aktiv politik för att skapa förutsättningar för innovationer, investeringar och en god ekonomisk utveckling, i Västerbotten såväl som i alla övriga delar av landet.

Anf. 12 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Tack för svaret, statsrådet! Jag skulle vilja påstå att vi under modern tid aldrig har haft en regering som, som den nuvarande borgerliga regeringen, inte ser norra delen av Sverige. Jag har ofta funderat på varför. Kanske beror det på att inte ett enda statsråd kommer från eller har sin förankring i norra delen av landet. Det är också unikt. Jag tror inte att det har skett tidigare. Kanske beror det på att den ansvariga ministern och hennes parti hellre rör sig runt Stureplan än besöker de många industrier runt om i vårt land som inbringar oss stora exportinkomster.

När man tittar på den utveckling som sker i världen ser man att det inte minst i Sydostasien kommer att finnas ett stort behov av råvaror för att kunna bygga upp den kinesiska ekonomi och ekonomierna runt om. Det gäller inte minst den indiska, som har börjat få upp farten när det gäller tillväxt. I det perspektivet finns det stora möjligheter för Sverige och stora möjligheter för norra delen av Sverige där vi sitter på enorma resurser som skulle kunna inbringa både exportinkomster, tillväxt och arbete för vårt land.

Men för att det ska vara möjligt krävs det ett antal saker. Det krävs ett antal förutsättningar, till exempel transportmöjligheter för dessa industrier och kompetent arbetskraft, vilket börjar bli ett allt större problem och ett allt större bekymmer i och med att avfolkningen av norra delen av landet fortsätter. Inom en inte alltför avlägsen framtid kommer vi att ha stora bekymmer med att hitta kvalificerad arbetskraft också i de stora städerna i norra Sverige. Det problemet ser vi redan i dag i inlandskommunerna i Norr- och Västerbotten, Jämtland och Västernorrland. Det är ett stort hot med den potential som finns i norra delen av landet.

Därför är min fråga, som jag inte tycker har blivit besvarad: Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta? Beskeden om 30 miljoner till en mineralskrift och 20 miljoner till det som heter skogliga investeringar är inte särskilt imponerande. Vi pratar om flera hundra miljarder i exportintäkter för Sverige som nation. Därför vill jag veta vad ni tänker göra för att tillsammans med branschen och arbetstagarorganisationerna försäkra oss

om att det också i framtiden finns kompetent arbetskraft för de industrier som vi sätter stort hopp till och för offentlig sektor i form av läkare, lärare med mera så att det också går att leva ett kvalitativt liv i de delarna av vårt land. Vad tänker ni göra för att ta er an den kommande kompetensbristen i norra delen av landet?

Något som naturligtvis är minst lika viktigt är infrastrukturen. Statsrådet säger att man har investerat 794 miljoner i infrastruktur i Västerbotten. Det kan naturligtvis låta imponerande, men då ska man veta att det är den del av landet som får minst i den infrastrukturplan på 482 miljarder som regeringen presenterade för några år sedan. I det ljuset är 794 miljoner inte så mycket.

Det är sant som statsrådet säger att Centern, kanske därför att Maud Olofsson hade lovat väljarna i Västerbotten det, har ställt krav på att Norrbottenabanan skulle komma med i den planen. Det gjorde den inte, men däremot kom en till intet förpliktande skrivelse med om att om näringslivet i norra Sverige betalar kommer den att bli byggd. Svaret har ju kommit, statsrådet – och vi kunde säga redan då att det skulle bli så – att det blev inget av med det.

Då är min fråga till dig: Kommer du att hålla din företrädares löfte om att Norrbottenabanan ska byggas till gagn för tillväxt, arbete och exportinkomster för vårt land?

Anf. 13 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Det är en viktig och högst aktuell frågeställning som Ibrahim Baylan lyfter upp i denna interpellation. Det handlar om att skapa förutsättningar för näringslivsutveckling i de norra delarna av vårt land. Det handlar inte bara om Västerbotten, utan det handlar om många fler län. Det pågår inte bara ett uppsving av näringsförutsättningar där, utan det är en explosiv utveckling i flera bemärkelser. Det smäller givetvis i gruvgångarna, men det är också en skriande efterfrågan på infrastruktur, och det är en explosiv utveckling när det gäller efterfrågan på arbetskraft.

Norrbotten är faktiskt det hetaste investeringslänet i landet. Jag kan ge några exempel. Gruvetableringen i Pajala handlar om 5 miljarder. Vi har etableringar som ministern känner till inom tjänstesektorn i Luleå när det gäller Facebook på 5 miljarder. Det finns mångmiljardsatsningar i Kiruna inom gruvindustrin. Det finns mångmiljardsatsningar i Malmberget och Gällivare inom gruvindustrin där också både LKAB och Boliden investerar i Aitik. Det handlar om en vindkraftspark i Piteå som också är i miljardklassen med mera.

Det handlar om exportindustrin, och den genererar massor med företag. Den enda tveksamhet som finns i dag är inom skogsindustrin. Man tvekar att göra investeringar, och det har att göra med det förslag på svaveldirektiv som just nu ligger inom sjöfarten som kan snedvrída konkurrensen så att de inte kan ta de här investeringarna. Vad gör regeringen åt det?

Jag åker runt mycket i mitt hemlän och besöker företag. Den ständiga frågan som kommer från företagen är: Hur ska vi få tag i arbetskraft, och hur ska vi få tag i rätt utbildad arbetskraft? Inflödet av nya arbetstillfällen är väldigt högt i Norrbotten. Det är plus 13 procent medan motsvarande siffra i landet är minus 3 procent.

Tidigare kunde vi i de regionala tidningarna räkna antalet platsannonser. I dag får vi räkna antalet sidor. Jag tog med NSD från i lördags, och den ska jag överlämna till statsrådet efter debatten. Där finns åtta sidor med platsannonser, och dessutom finns det en fantastiskt fin rubrik på förstasidan som lyder ”Utredare positiv till Norrbotniabanan”.

Samtidigt har vi många som är arbetslösa. Vi har faktiskt 10 procent som är utan arbete. Statistiken säger 4,7 procent arbetslösa därför att många deltar i åtgärder.

Det krävs kraftfulla åtgärder när det gäller utbildning, inte minst inom yrkeshögskolan. Där har utbildningsanordnarna ansökt om 62 000 utbildningsplatser, men regeringen har bara beviljat medel för 8 900 platser. Vi vet att 90 procent av dem som går de här utbildningarna är i arbete inom sex månader. Det behövs mycket mer action och mycket mindre prat.

Fru statsråd! Regeringen präglas av passivitet. I norr ropar man efter arbetskraft och infrastruktur. Ett fönster står öppet i världen för vår exportindustri. Det behövs mycket mer hands on-politik!

Anf. 14 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga tillbaka till Ibrahim Baylan. Vad skulle Socialdemokraterna och Ibrahim Baylan vilja göra för Västerbotten? Jag har inte sett röken av någon information eller läst i tidningen om vad ni egentligen har för tankar kring näringslivets utveckling.

Jag kan berätta lite grann om vad Centerpartiet har bidragit med. Maud Olofsson såg till att vi fick Inlandsinnovation, och det innebar 2 miljarder, alltså 2 000 miljoner, till Norrlands inland i riskkapital. Jag har inte hört en enda socialdemokrat i norra Sverige som har applåderat och sagt att det har varit bra. Snarare har man inte gjort något annat än att kritisera Maud Olofsson. Men det är kanske så att det inte är förrän man har slutat eller möjligen dött som man får applåder.

När det gäller Norrbotniabanan var det en centerpartistisk gruppledare, Sverker Lindberg, som på 80-talet förde fram det här i fullmäktige i Skellefteå. Han blev dumförklarad, kan jag säga. Han var tillsammans med Centerpartiet ganska ensam om att vilja prioritera en kustnära järnväg. Samma person som då dumförklarade honom är i dag en av de ledande företrädarna i Västerbotten för banan. Tack och lov att man faktiskt kan ändra sig även inom socialdemokratin! Det tackar vi för, för vi behöver många krafter om vi ska få till stånd en Norrbotniabana.

Det som jag tycker är lite anmärkningsvärt och skulle vilja ha svar på är det här med kilometerskatten som Socialdemokraterna envisas med att vilja införa. Det är alltså en skatt på långa transporter med lastbil. Som jag har förstått det vill ni alltså beskatta transportnäringen och på det sättet få pengar till Norrbotniabanan. Ni vill alltså egentligen döda transportnäringen i norra Sverige, för det är där de långa avstånden finns. Jag tycker inte att det är ett jättebra finansieringsexempel. Ni kanske redan har tagit kål på skogsindustrin innan Norrbotniabanan ens är byggd. Jag tycker faktiskt att ni ska tänka efter både en och två gånger när det gäller kilometerskatten.

Maud Olofsson och Åsa Torstensson ansökte om TEN-status till EU-kommissionen. Det var ett sätt att försöka få medfinansiering till Norr-

botniabanan, vilket vi kanske nu också har fått. Vi har åtminstone fått TEN-status, det vill säga Norrbotniabanan eller Botniska korridoren prioriteras som ett viktigt järnvägsstråk i Europa. Det innebär möjlig medfinansiering. Inte ens när det gäller detta har jag hört något beröm. Om vi ska jobba tillsammans när det gäller Norrbotniabanan tycker jag att det kanske skulle passa att även socialdemokratiska företrädare kunde tala om att Centerpartiet och i det här fallet Maud Olofsson har gjort bra saker när det gäller Norrbotniabanan. Men det hör kanske inte till den politiska strategin att göra så.

Det finns en mängd andra saker som också påverkar utvecklingen i Västerbotten. Det handlar egentligen om lokala förutsättningar, och det skulle jag vilja återkomma till i mitt nästa inlägg, för det tycker jag fattas i den här frågeställningen. Om man riktigt vill gå till botten med näringslivsutveckling finns det andra saker som sker på lokal nivå och som vi behöver belysa i dag.

Anf. 15 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Hela Sverige ska leva. Jag brukar tillägga att det också innebär att Stockholmsregionen ska leva, för det är viktigt att också storstäderna har goda förutsättningar.

Nu gäller det emellertid Västerbotten och Norrbotten. Det finns en risk, enligt mitt sätt att se, att ett antal myter lever sitt eget liv. Påståendet att den här regeringen skulle ha satsat mindre än tidigare regeringar kläs aldrig i några siffror eller liknande.

Jag har viss Umeåanknytning i den meningen att när det som hette Nyströms snickerifabrik en gång i tiden blev Volvo Umeverken råkade jag vara gift med dottern, som senare dog, till Volvo Umeverkens grundare.

Man behöver ha perspektiv på vilka insatser som görs för att ta vara på de mycket stora naturtillgångar som vi har i Sverige och för att vi ska kunna ha stora industrier i Norrland. Det är klart att infrastrukturen spelar en väldigt stor roll.

Låt oss se till vad som har åstadkommit. Sedan början av 1900-talet har järnvägsbyggnationen skett för militära ändamål. Men under de senaste 50–80 åren har det inte skett någonting förrän vi får Botniabanan. Den är snart i funktion. Den kommer bland annat att hjälpa Umeå med mycket bra transporter.

Man kan inte alltid tro på allt som sägs. Jag deltog i en debatt för ett antal år sedan, herr talman, om Haparandabanan. Det saknades pengar. Vem var det som såg till att det kom pengar så att Haparandabanan kunde byggas färdigt? Det var den här regeringen. Det var ett stort underskott i finansieringen av Haparandabanan när banan sjösattes av Björn Rosengren och så vidare. Järnvägar som byggs fram till en mil före slutmålet är inget att ha. Jag menar att LKAB:s satsningar på Malmbanan och Haparandabanan är viktiga förutsättningar för att vi ska få en mycket bättre infrastruktur i Norrland. Så småningom måste vi se till att Norrbotniabanan byggs – en modern järnväg. Den nuvarande järnvägen duger inte.

Herr talman! För att informera mig i frågan och för att höra efter vilka sakförhållanden som gäller har jag besökt Banverkets avdelningskontor i Luleå. Det handlar inte bara om att anslå pengar. Det måste ske

med förnuft. Järnvägsutredningarna är på gång. Man arbetar intensivt i Luleå. Jag har varit ett par gånger i Luleå och förhört mig om detta. Jag är helt övertygad om att vi så småningom kommer att få en Norrbotniabana.

Den tidigare regeringen proklamerade många gånger att en järnväg skulle byggas, men det fanns inga pengar. Det är onekligen ett problem när 27 mil ska kosta 23 miljarder – eller om det möjligen är tvärtom.

Herr talman! Norrbotten och Västerbotten har goda förutsättningar och mycket stora naturtillgångar. De utgör en viktig del av Sveriges ekonomi. Att påstå att det inte görs något för denna landsdel är en myt enligt mitt sätt att se.

Anf. 16 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Ibrahim Baylan går ut starkt i sitt anförande. Jag kan konstatera att den inledningen gör att trovärdigheten svajar lite. Ibrahim Baylan säger att inte ett enda statsråd kommer från Västerbotten eller besöker Västerbotten.

Maud Olofsson har varit partiledare och under sex år statsråd. Hon var bosatt i Västerbotten. Jag besökte Västerbotten så sent som för några dagar sedan. Statsministern var på besök i Västerbotten förra veckan, och jag kommer att återkomma till Västerbotten under våren.

Det är viktigt att vi reser runt i landet, att vi besöker verksamheter, arbetsplatser och företag för att lyssna på och se vilka effekter våra beslut får runt om i landet.

Vi ser en tydlig urbaniseringstrend, inte bara i Sverige utan globalt sett. Över hela världen flyttar människor från landsbygder in till större städer. Det är en trend som vi tar på största allvar. Det behöver skapas möjligheter för människor att pendla, att bo och verka på landsbygden, inte enbart i de större urbana områdena. Då är det viktigt att satsa på jobb och tillväxt i hela landet.

Ibrahim Baylan undrar vad regeringen tänker göra. Det är inte imponerande med 30 miljoner per år vad gäller mineralnäringen. Det är inte heller tillräckligt med 20 miljoner per år vad gäller Skogsriket. Anledningen till att Ibrahim Baylan tyckte att det var fjuttigt var för att han glömde de stora miljardsatsningarna och de stora miljonerna. Det handlar om 2 000 miljoner i Inlandsinnovation riktat till regionen för att stärka och få in riskkapital i tidiga skeden som kommer att slå ut i blom under 2012. Det handlar om 794 miljoner i infrastruktursatsningar. Det handlar om 126,5 miljoner i regionala tillväxtpengar som Västerbotten får varje år från regeringen. Det handlar om de 2,2 miljarder kronor som Västerbotten och Norrbotten har i EU-medel i strukturfonderna för tiden 2007–2013. Övre Norrland, Västerbotten och Norrbotten står för den stora delen av de EU-medel som Sverige får för sammanhållningspolitiken.

Vi gör oerhört mycket. Vi behöver fortsätta att arbeta med kompetensutveckling samt med att stärka näringslivet och infrastrukturen. Det är tre grundläggande faktorer för att skapa regional tillväxt runt om i landet.

Sedan var det en fråga om jag kommer att hålla Maud Olofssons löfte om Norrbotniabanan. Som centerpartist kommer jag att driva den linjen. Min kollega Helena Lindahl berättade i talarstolen vad Centerpartiet har för ingångar. Vi tror att det är viktigt med infrastruktursatsningar.

Jag kan nämna att under hösten 2011 satsade regeringen i budgetpropositionen 5 miljarder extra till infrastruktursatsningar, där bland annat mötesplatser på Malmbanan finns med – vilket är viktigt för råvarutransporter och annat.

Jag har som näringsminister en god dialog med gruv- och mineralföretagen. Precis som Sven-Erik Bucht säger är det ett stort matchningsproblem i Sverige. Vi har å ena sidan en hög arbetslöshet, men vi har å andra sidan också en arbetskraftsbrist. Där krävs både arbetskraftsinvandring och givetvis en höjning av utbildningsnivå, möjlighet till vidareutbildning och omskolning. Det handlar också om att sänka antalet så kallade dropouts från gymnasieskolan. Det är oerhört viktigt att satsa på dessa jobbskapande åtgärder för att stimulera tillväxt i alla delar av landet.

Anf. 17 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Helena Lindahl efterfrågade applåder och uppskattning för tidigare statsråd och för Centerpartiets vedermödor för Norrbotniabanan.

Helena Lindahl har missförstått vad det här handlar om. Interpellationsverket är riksdagens sätt att granska regeringen. Dock har det blivit allt vanligare att borgerliga ledamöter anmäler sig när respektive partis statsråd är i riksdagen för att ifrågasätta interpellanten. Det menar jag är ett fullständigt missförstånd av vad det här handlar om. Riksdagen har inte bara rätt utan en plikt att granska den politik som regeringen för – eller för den delen inte för.

Mina frågor handlade framför allt om den brist på politik jag ser. De handlar om de grundläggande förutsättningarna för tillväxt och därmed också jobbskapande i hela landet och i det här fallet särskilt norra delen av landet, därför att jag som riksdagsledamot är vald av och därmed representerar många av de väljare som finns i norra Sverige.

Statsrådet väljer medvetet att missförstå mig. Det är självklart att Maud Olofsson bor i Högfors. Det är självklart att hon har suttit i regeringen – men hon gör inte det i dag, Annie Lööf. Det är dagens regering jag pratar om. Där finns, mig veterligt, ingen som har förankring norr om Dalälven. Om jag har fel får du gärna upplysa mig om det.

Jag återkommer till mina två frågor. Det finns enligt regeringsformen en regering i landet, inte fyra. Regeringen är enligt regeringsformen *en*, det vill säga statsrådet ska tala för regeringen. Vi har alltför ofta sett att statsråd talar om ”jag”, att ”jag och mitt parti vill, men regeringen vill”. Vilka är denna regeringen? Du är ansvarigt statsråd. Det är ditt departement som handhar frågor om infrastrukturen. Du är dessutom departementschef, om jag inte misstar mig.

Kommer det löfte som utfärdades av Maud Olofsson, och för all del av alla de borgerliga riksdagsledamöterna i Västerbotten, att infrias? Här har vi hört att Centerpartiet minsann tog upp frågan om Norrbotniabanan redan på 80-talet. Det kan säkert stämma. Det är synd att banan inte har materialiserats än, trots att det inför förra valet sades att det första spadtaget skulle tas 2011. Jag har ännu inte sett det. Det är synd. Det är oerhört grundläggande och strategiskt för att dra nytta av det som är en stor fördel för vårt land, nämligen att vi sitter på stora mineral- och råvaruresurser i form av skog och mineraler.

Sedan är det frågan om kompetensförsörjningen. Näringsministern har rätt: Vi kommer att behöva och se mer av arbetskraftsinvandring, med inriktning både nära landet och från andra sidan klotet – kompetenta indier eller kineser. Men det kommer inte att räcka utan vi måste naturligtvis se till att de människor som finns i vårt land, som vill göra en insats och som vill arbeta, får rätt kompetens att kunna göra det.

När man talar med företrädare för industrierna, det kan gälla gruvindustrin, bilindustrin och många andra industrier som utgör basen för våra exportinkomster, säger de alla samma sak, nämligen att de kommer att ha svårt att hitta kompetent personal. Därför återkommer jag till min fråga till Annie Lööf. Förutom att ni ser detta, vad tänker ni göra? Annie Lööf talar om gymnasieskolan, ja, men på vilket sätt kommer ni att styra gymnasieskolan så att vi får den kompetensförsörjning som behövs?

Det talas om yrkesutbildningar, men faktum är att med den takt som människor i dag utbildas kommer det bara i norra delen av Sverige att saknas tiotusentals människor för att kunna fullgöra de jobb som krävs och för att vi ska kunna dra nytta av de stora mineralresurser som finns i vår del av landet.

Anf. 18 SVEN-ERIK BUCHT (S):

Herr talman! Gunnar Andrén tog upp Haparandabanan. Ja, det var under Göran Perssons regering som de byggnationerna sattes i gång. De har nu slutförts och banan kommer att invigas under det närmaste halvåret. Den nuvarande regeringen har suttit i snart sex år, och när Haparandabanan invigs i år finns det ingen godsterminalbangård i Haparanda-Torneå. Passivitet, passivitet, passivitet kallar jag det. Det krävs lite action, mer hands on, precis som jag sade i mitt förra inlägg.

Man måste lyssna på näringslivet. Det är en explosiv utveckling inom exportindustrin i norr. Statsrådet säger att hon förstår att det behövs kompetensförsörjning, att det finns en matchningsproblematik, men varför, statsrådet, har man dragit ned på resurserna? Det behövs mer hands on. Det räcker inte med vackra ord. Det måste hända någonting.

Jag vill informera ministern om att en majoritet i näringsutskottet förra veckan sade ja till en motion jag författat gällande gruv- och mineralpolitisk strategi. Jag hoppas att det blir hands on när en majoritet i riksdagen fattar det beslutet och ger det uppdraget till regeringen. Det behövs samverkan mellan gruv- och mineralnäringen, akademien och politiken. Det behövs samverkan i dessa frågor också med tanke på det som händer i norra Sverige och med tanke på det som händer i norra Finland och norra Norge. Det behövs nordisk samverkan kring dessa frågor, kring kompetensfrågor, infrastrukturfrågor, energifrågor med mera.

Anf. 19 HELENA LINDAHL (C):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att Ibrahim Baylan kan använda vilka härskartekniker han vill, men om Baylan vill kritisera regeringen ska han också själv tåla att bli kritiserad.

Som centerpartist tror jag på att utveckling byggs underifrån. Här krävs ganska stora insatser av lokala politiker. Ibrahim Baylan och Sven-Erik Bucht frågar vad vi ska göra åt kompetensförsörjningen i norra

Sverige. En viktig sak är lokal attraktivitet. I lokal attraktivitet ligger inte att lägga ned byskolor.

I norra Sverige och Västerbotten har sossarna styrt i princip sedan Jesus föddes, och vad har hänt? När jag var gruppleddare i Skellefteå kommun lades byskola efter byskola ned fastän det fanns elevunderlag. Senast var jag på ett möte i Robertsfors, och nu ska skolan i Åkullsjön läggas ned. Det är en jättefin miljöskola. Många barnfamiljer flyttar in i byn. Det föds många barn. Ändå läggs byskolan ned.

Om man inte förstått det tidigare skulle jag vilja påpeka att skolan är livsnerven i ett samhälle. Det skapar attraktivitet, får folk att flytta dit och barnfamiljer att vilja bo där. Dessutom kan servicen fungera, affärer finnas och företag utvecklas.

Låt mig tillägga ytterligare en sak. När det gäller landstinget i Västerbotten har Socialdemokraterna skött sig illa. Sättet som ekonomin har skötts på är under all kritik. Det är illa att människor i Dorotea nu får ligga i baksätet på bilen och få vård eftersom Socialdemokraterna i landstinget valt att dra in tjänster. Fundera därför lite grann på näringslivsutvecklingen i Västerbotten.

Anf. 20 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Jag ber om ursäkt, Ibrahim Baylan, för att jag är född i Eksjö och likväl, som ledamot av Sveriges riksdag, tar mig friheten att yttra mig om andra delar av Sverige. Jag har trots allt även varit utanför Småland.

Jag skulle vilja uppmana Ibrahim Baylan att höra efter med Leif Pagrotsky och Thomas Östros hur de hanterade interpellationsinstrumentet. Idén att man inte skulle kunna granska oppositionen var ingenting som de brydde sig om. De använde den möjligheten fullt ut kan jag tala om efter att ha debatterat många gånger med dem.

Det viktigaste gäller någonting helt annat, nämligen om Norrland är en tärande kraft. Man kan ibland få den känslan när man lyssnar på delar av oppositionen. Var i stället stolta över de oerhörda tillgångar som finns i Norrland och som så mycket bidrar till Sverige. Var inte alltför mycket klagande. Vi ska se till att hela landet ska leva – det är mycket viktigt – och Norrland har enorma tillgångar. Det måste man stå upp för. Precis som många andra delar av landet bidrar Norrland med stora tillgångar. Utbildningskompetensen vid Umeå universitet är till exempel strålande. Om Umeå universitet inte hade funnits skulle detta land inte ha varit så bra som det är. Det gäller även Luleå tekniska universitet.

Allra sist vill jag säga att det är en myt att den nuvarande regeringen inte satsat ordentligt på Norrland, och den kommer att satsa ännu mer. Personligen är jag helt övertygad om att, trots att vi var tvungna att skyffla in 700 miljoner till Haparandabanan, den väldiga korridor som kommer från Kina och Ryssland och går ned till Göteborg och så vidare behövs. Både Haparandabanan och Norrbotniabanan behövs således för att göra Sverige till ett bättre land.

Anf. 21 ISAK FROM (S):

Herr talman! Som stolt kommunmedborgare i storkommunen Norsjö kunde jag inte låta bli att begära ordet i en så viktig debatt.

Prot. 2011/12:73
21 februari

Svar på
interpellationer

Det talas mycket om kompetensbrist. Tyvärr måste jag säga att den kompetensbrist som jag sett de senaste fyra åren funnits hos regeringen i akt och mening att man inte fullt ut tagit till vara de tillfällen som norra Sverige erbjuder.

Vi har i dag en galopperande ungdomsarbetslöshet. I många kommuner är den upp emot 30 procent. Det är en skandal utan like att man inte tar till vara den kraft som finns hos dessa ungdomar. Hur kan man då göra det? Region Västerbottens rapport visar att det kommer att saknas 39 000 människor enbart i Västerbotten under de närmaste åren. Det gäller alla yrkeskategorier. Ungdomarna har inte fått chansen att i dag ta morgondagens jobb. Skolan har inte kunnat erbjuda dem det.

Skulle byskolorna då ha kunnat göra det? Norsjö kommun hade i mitten av 50-talet 42 byskolor. I dag har vi kanske en och en halv. Det är klart att man samlat ihop byskolorna för att på så sätt samla resurserna och kunna erbjuda undervisning. Hade det varit bättre att smeta ut de fåtal elever som finns på 42 byskolor? Jag tror inte det. Jag tror att morgondagens skola kräver någonting annat. Tack och lov har vi bra universitet i norra Sverige som tagit chansen och utbildar många duktiga personer.

Det är rätt som flera varit inne på i dag att vi i norra Sverige måste ta oss i kragen och tala om att vi är bra, men då har vi ett annat stort bekymmer, nämligen var dessa ungdomar ska bo. Vi har nämligen också en galopperande bostadsbrist, till exempel i Malmfälten där jobben finns. Där skulle man kunna ha en inflyttning, men var ska folk bo? Är det då kommunernas ansvar att tillhandahålla det här fullt ut? Är det LKAB:s? Eller har vi en gemensam skyldighet mellan stat, kommun och näringsliv att tillgodose att dessa förutsättningar tillhandahålls? Jag tror på det senare. Tyvärr har ju bostadspolitiken totalt havererat med den kompetensbrist som regeringen företräder.

För att lyfta fram ytterligare en positiv sak kan jag direkt fråga Annie Lööf: Hur tänker Annie Lööf ta till vara Skogstekniska klustret i Västerbotten? Det är den kanske mest framgångsrika och världsledande industrin i skogsteknisk bransch. Där finns det otroliga exportmöjligheter, fast Sverige har inte lyckats ta vara på dem. Småföretagen som utvecklar innovationerna främst för skogsmaskiner men även grävmaskiner och så vidare orkar inte göra det här fullt ut.

Jag har gjort besök hos och blivit uppvaktad av dessa företag, och de signalerar: Var är näringspolitiken för oss? Hur kommer vi ut och vad får vi för hjälp? Vi har inte sett till det här under de senaste fem åren med den borgerliga regeringen.

Jag vill ha svar, Annie Lööf: Vad ska du göra för Skogstekniska klustret? Hur ska vi få ut dem på marknaden? Hur ska Västerbotten och Sverige ta till vara den kraft som finns inom skogsmaskinbranschen i Västerbotten?

Anf. 22 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag skulle vilja inleda med att hålla ett brandtal för potential och möjligheter. När jag läser statistiken och besöker Norrbotten och Västerbotten ser jag att det finns en enorm framtidstro. Det finns så enormt stora möjligheter när man kollar skogen och gruv- och mineralområdet, med alla de råvaror som finns i Norrbotten och Västerbotten.

Varför finns det då inte i riksdagen mer muntergökar med möjlighetsinriktade potentialer från dessa områden bland Socialdemokraterna? Jag blir så besvärad när ni står i talarstolen och målar svart, när det finns så mycket kraft hos alla de människor som bor i Norrbotten och Västerbotten, hos alla de företagsledare och alla de anställda som arbetar i dessa företag i den här regionen. Det finns en enorm kraft här.

Det är inte den här regeringen som har satt etiketten tärande del av Sverige. Vi säger att det är en närande del, och vi vill lyfta fram den potential som finns inom gruv- och mineralindustrin. I Norrbotten är ju järnmalmsbrytningen exceptionellt stor, och det är den största i EU. Om man räknar alla mineraler och ädelmetaller ligger vi i framkant. Det här ska vi givetvis förädla och utveckla.

Det är en enorm svartmålning som pågår i den här interpellationsdebatten som jag skulle vilja vända mig mot. Jag vill se utvecklingskraft och låta den utvecklingskraft som finns där slå ut i full blom.

Isak From säger att det finns en kompetensbrist i regeringen. Han verkar inte ha noterat de satsningar som både tidigare socialdemokratiska regeringar och alliansregeringen har gjort de senaste åren, med de miljardsatsningar som är direkt öronmärkta för denna region. Jag behöver bara säga 2 000 miljoner till Inlandsinnovation. Det finns Norrlandsfonden och andra investeringsinstrument. Jag kan dra upp Skogsriket en gång till för att tala om vikten av klusterbildningar runt om för att främja råvarutillgång men också förädling av de råvaror som finns.

Vem är ansvarig i regeringen, frågade Ibrahim Baylan. När det gäller infrastrukturfrågor får interpellationsdebatterna om infrastruktur skötas av infrastrukturministern. Jag har redogjort för de ingångar som Centerpartiet har i infrastrukturfrågor, och den minister som har ansvar för frågorna får givetvis företräda och berätta om helheten i detta.

Det är en ny modell om man jämför med tidigare socialdemokratiska regeringar. Vi är fyra partier i en koalitionsregering. Vi har lite olika ingångar, men vi förhandlar, kommer överens och marknadsför detta. Du frågade just vad Centerpartiets ingång i detta var, och jag svarade.

Den mineralstrategi som Sven-Erik Bucht efterfrågade och som nu har diskuterats i näringsutskottet ligger mycket väl i linje med den mineralstrategi som vi håller på att arbeta fram och sedan en tid tillbaka håller på att förankra i gruv- och mineralföretagen. Det är viktigt med samverkan. Gruvforskningen är en viktig del, och det kommer en forsknings- och innovationsproposition till hösten. Det är också klusterbildningarna mellan högre utbildning, det vill säga högskolorna och universiteten i norr, och det omkringliggande näringslivet.

Den mineralstrategi som efterfrågas och som vi har arbetat med ett tag kommer att presenteras under 2012. Jag tror att det är viktigt att vi tar gemensamma tag tillsammans med näringslivet och branscherna och formar en strategi för att klara av att offensivt gå fram och förädla alla de resurser, främst inom gruv- och mineralområdet, som finns i detta område. Där har Sverige en enorm potential, och även Västerbotten och Norrbotten.

Anf. 23 IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Hela ingången i den här interpellationsdebatten handlar just om möjligheter och potential – möjligheter och potential som riske-

rar att gå om intet om vi inte sköter våra kort rätt. Mycket av det näringsliv som finns i den norra delen av landet verkar i en internationell konkurrensutsatt bransch. Det handlar om konkurrensen med våra närliggande länder men också med stora gruv- och industrinationer i andra delar av världen.

Det är därför vi efterfrågar svar från regeringen som handlar om förutsättningar. Det grundar sig på det faktum att man får en känsla av att den borgerliga regeringen har beröringsskräck när det handlar om att göra något tillsammans med näringslivet, inte minst industrin. Det grundar sig i sin tur på en ideologisk övertygelse om att marknaden sköter sig bäst själv.

Det ska inte sägas att regeringen inte har gjort saker, för det har den gjort. Det finns ett antal exempel, som att man har använt momssatser för att försöka få fart på tjänstebranschen och nedsatta arbetsgivaravgifter för ungdomar. Många av de reformerna har inte visat någon större effekt. En del har inte verkat så lång tid, och det kanske visar sig senare. Men väldigt lite av det regeringen gör är riktat mot den exportindustri som landet ändå lever av. Väldigt mycket av vår bruttonationalprodukt bygger ju på, direkt eller indirekt, de exportinkomster vi har i landet.

Det är mot den bakgrunden vi efterfrågar svar från regeringen.

Det har efterfrågats applåder. Statsrådet tycker att vi svartmålar. Jag vet själv från min erfarenhet som statsråd att man i bästa fall kanske får applåder på den egna stämman eller kongressen, men inte ens det är säkert. Här i denna kammare efterfrågar vi svar. De möjligheter och den potential som finns måste vi tillvarata, och det kan vi bara göra om vi har en långsiktig, medveten politik som naturligtvis berör hela landet men i detta specifika fall råvarutillgångarna i den norra delen av Sverige. Då handlar det om infrastruktur och kompetensförsörjning.

Anf. 24 ISAK FROM (S):

Herr talman! Ska vi vara överens om någonting är det i så fall att det finns en stor kraft och potential i norra Sverige. Vi har alla ett ansvar och jobbar för att ta till vara den kraften. Då måste vi nyttja varje resurs. Då måste varje elev ges förutsättningar i skolan.

Vi ser inte riktigt det fullt ut i dag. Det är fler som hoppar av gymnasieskolan än det var tidigare. Det är fler och fler som inte kommer in på arbetsmarknaden. Vad får det här för konsekvenser i förlängningen för norra Sverige och för hela Sverige? Det får vi se om ett par år, men det är inte positivt.

Näringsministern svarar inte riktigt på vad hon tänker göra för att hjälpa till att föra ut den kompetens och den innovationsteknik som Skogstekniska klustret är och har och vilka produkter man har som man skulle kunna lansera på världsmarknaden. Det skulle jag vilja veta lite mer om.

Tyvär finns det andra saker – om man ska ha något som är lite tyvärr – och det är att småföretag från Holland och övriga Europa tvekar att flytta till norra Sverige på grund av att det är brister i kommunikationerna, inte bara på väg och järnväg utan även i it och telefon. Det är inte helt lätt när det lyfts fram i medierna att det inte har gått att ringa SOS Alarm på grund av att det varit brist i telefontäckningen i tre veckors tid. Det är den sittande regeringen som har att ta tag i de bekymren.

Jag har följt och stått bakom och tror väldigt mycket på bildandet av Inlandsinnovation. Jag tror mycket på den idén. Tyvärr har Inlandsinnovation inte kommit i gång än, så vi får väl se om ett par år hur pass det har hjälpt till att stärka näringslivsutvecklingen inom det området. Därvidlag får vi väl återkomma.

Anf. 25 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag var faktiskt på Västerbottensdagarna för ett antal veckor sedan. Det var en mycket fin konferens, skulle jag vilja säga, där man lyfte fram just den framtidstro, de möjligheter och den potential som regionen har. Där höll jag ett tal om just de delar som jag har tagit upp i dag, vad regeringen gör generellt sett men också för Västerbotten vad gäller skatter och avgifter, kompetensförsörjning samt också infrastruktur.

Det vi har gjort vad gäller näringslivet generellt sett handlar om att vi har tagit bort förmögenhetsskatten, sänkt arbetsgivaravgiften med 30 miljarder de senaste åren samt också sänkt skatter och avgifter totalt sett med 50 miljarder. Därmed har vi sänkt kostnadstrycket för näringslivet. Där är givetvis inte de västerbottniska företagarna undantagna.

Dessutom har vi satsat just på infrastruktur, nästan 500 miljarder i hela Sverige, ja, 480 miljarder lite drygt fram till 2021. Det är viktiga och angelägna satsningar som ska vara finansierade krona för krona.

Jag tycker det är intressant att Socialdemokraterna alltid kommer dagen efter. I går var det Stefan Löfven som krävde en innovationsstrategi. En sådan arbetar regeringen med och kommer att presentera efter sommaren. I dag får vi höra att man kräver en mineralstrategi. Det har vi också arbetat med ett tag och kommer att presentera under året. Regeringen arbetar intensivt och kommer att lägga fram de strategier som behövs.

Avslutningsvis vad gäller Norrbotniabanan: Det är viktigt för regeringen att ha finansiering på plats när man fattar beslut. Hade Socialdemokraterna finansierat sina infrastrukturprojekt under den tid då man satt i regeringen är jag övertygad om att Norrbotniabanan redan hade varit färdigställd. Ni lämnade stora, svarta hål efter er när vi tog över makten 2006.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellationerna 2011/12:238 och 247 om svensk konkurrenskraft

Anf. 26 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Ingela Nylund Watz har frågat mig om vilka insatser som jag planerar för att stärka life science-branschen i Sverige. Hans Ekström har frågat mig om vilka insatser jag avser att vidta för att stärka svensk konkurrenskraft. Frågorna är delvis likartade, och jag har därför valt att besvara dem i ett sammanhang.

Låt mig inledningsvis säga att beskedet från Astra Zeneca om att de avvecklar sin forskningsenhet i Södertälje är nedslående. Jag tar det på

största allvar. Jag vill också säga att jag delar Ingela Nylund Watz uppfattning att life science-branscherna är mycket viktiga för Sverige.

Tillväxt, internationell konkurrenskraft och näringslivets utveckling är något som regeringen har arbetat med och fortsätter att arbeta med. Alla företag gynnas av goda generella villkor för företagande. Därför har regeringen genomfört insatser och åtgärder för fler jobb och växande företag.

Regeringen arbetar för en väl fungerande konkurrens, öppna marknader och fri handel. Regeringen har också genomfört en rad åtgärder för att tillgodose industrins krav på högkvalificerad arbetskraft och kompetens, effektiva forsknings- och innovationssystem, en trygg råvaruförsörjning, bra infrastruktur samt en långsiktig energi-, klimat- och miljöpolitik.

Med det sagt vill jag intyga att jag är medveten om den hårda internationella konkurrens som råder och de förutsättningar som gäller för till exempel sektorer med högt kunskaps- och teknologinnehåll. Det handlar bland annat om företagens höga forsknings- och innovationsgrad, långa utvecklingskedjor, offentlig sektor som främsta kund i många länder samt hög grad av reglering.

Sverige är ett land som är utsatt för en hård internationell konkurrens. Vi jämförs ständigt med likvärdiga länder när de stora globala företagen fattar beslut om investeringar. Det är viktigt att Sverige kan fortsätta vara ett attraktivt land för industrin att förlägga sina forskningsanläggningar i, finna svenska partner för forskningssamarbeten och välkomnas av till exempel hälso- och sjukvården för att förlägga sina kliniska prövningar här.

Ett av målen med arbetet med den nationella innovationsstrategin är att förbättra förutsättningarna för innovation inom hela samhället, såväl i näringsliv och offentlig sektor som i civilsamhället, och därigenom öka förutsättningarna för konkurrenskraften för Sverige.

Regeringen har också tidigare genomfört en rad insatser för att främja detta. År 2008 presenterade regeringen en forsknings- och innovationsproposition som medförde en rekordhög medelförstärkning om 5 miljarder kronor, där den medicinska forskningen var ett av tre prioriterade områden. Regeringen arbetar nu med kommande forsknings- och innovationsproposition, som är planerad att komma i höst. En central fråga för mig i detta arbete är hur vi kan förbättra just samverkan mellan näringsliv och universitet och högskolor, liksom hur nyttiggörandet av forskningsresultat kan öka.

Anf. 27 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Jag får börja med att tacka statsrådet för svaret, som sig bör.

Sedan vill jag hänvisa till en debattartikel som fanns i Svenska Dagbladet på *Brännpunkt* för på dagen exakt två år sedan, nämligen den 21 februari 2010. Det var jag, som då var finanslandstingsråd i Stockholms läns landsting, tillsammans med kommunalrådet Anders Lago i Södertälje, Karin Jämtin, som var oppositionsborgarråd i Stockholm, och Tomas Eneroth, som då var vår näringspolitiska talesperson, som skrev den eftersom vi var oroliga för det slag som då drabbade Sverige genom Astras första varsel och hot om nedläggningar.

Vi varnade då för vad som skulle kunna hända. Vi skrev bland annat: ”Regeringen måste nu ta snabba initiativ och tillsammans med Astra Zeneca diskutera vad som kan göras för att bibehålla forskningen i Sverige. Samtalen bör bland annat handla om statliga resurser för nya samarbeten mellan universiteten, sjukvården och industrin, hur staten bör agera för att förse industrin med forskarutbildade personer med gedigen kompetens och hur möjligheterna för utländska forskarstuderande att vara verksamma i Sverige efter examen kan förbättras. Samtal om hur den viktiga kliniska forskningen kan prioriteras tillsammans med landstingets verksamhet behöver också föras.

Regeringen är inte bara tvingad att agera för framåtblickande lösningar i detta fall, det är också en ödesfråga där jobbpolitik och kunskapsintensiv forskning och utveckling möts. En regering som inte agerar kraftfullt för att bevara den medicinska forskningen i Sverige, mister den sista trovärdigheten i jobbpolitiken. Dessutom förlorar Sverige som nation en av framtidens kanske viktigaste industrier.”

Herr talman! Dess värre kan jag bara fråga: Vad var det vi sade? Men jag är dess värre inte förvånad. En regering som så tydligt uppvisar beröringsskräck med näringslivet och betraktar det som ett särintresse får faktiskt finna sig i att bära ett tungt ansvar när life science-branschens förutsättningar att utvecklas i Sverige nu äventyras.

Regeringen har inte varit på banan, än mindre varit en aktiv spelare. Det har andra länders regeringar däremot varit, till skillnad mot den svenska. De har tagit aktiv del i att försöka vara med i den globala konkurrensen, tillsammans med företagen med hög specialiseringsgrad och högt kunskapsinnehåll.

Herr talman! När vi lämnade regeringsmakten 2006 hade vi sedan ett par år tillbaka börjat arbeta med en gemensam strategi mellan stat, näringsliv och akademi för att utveckla och stärka Sveriges konkurrenskraft inom life science. Hur använde den nytilträdde moderatledda regeringen den erfarenhet som hade dragits av det arbetet?

Herr talman! Svaret är dess värre: Inte alls! Det förpassades till runda arkivet, det vill säga papperskorgen. Den arbetsmetodik som vi hade använt och kallade branschprogram närmast hånades av den nytilträdde borgerliga regeringen och dess statsråd. Det av statsministern etablerade uttrycket att näringslivet är ett särintresse blev vägledande för regeringens syn på sin roll i de här sammanhangen.

Det gläder mig dock att statsrådet i sitt svar till mig har präntat ned att hon delar min uppfattning att just den här branschen är mycket viktig för Sverige. Jag kan dock inte låta bli att undra hur det har kommit till uttryck i borgerlig regeringspolitik de senaste fem sex åren. Inte heller i det här interpellationssvaret får jag några konkreta svar på mina frågor om vilka åtgärder regeringen nu ämnar vidta. Jag hoppas få svar under debatten.

Jag vill också få svar på frågan om statsrådet anser att life science-branschen i Sverige de senaste fem åren har varit framgångsrik.

Anf. 28 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret på min interpellation. Bakgrunden till den är givetvis de allvarliga signaler som kommer om svensk högteknologisk exportindustris konkurrenskraft. Det märks bland

annat i min valkrets, Sörmland, med varsel och hot om nedläggning av hela verksamheter.

Det uppmärksammas också i näringslivet, bland annat i en debattartikel av Klas Wåhlberg, vd för Bombardier, den 7 februari i Dagens Industri. Där konstaterar han att i stora internationella företag pekar man på tre stora brister med svensk näringslivspolitik. Den ena är bristen i infrastrukturen, vilken ligger under näringsministern. Den andra är bristen på ingenjörer och tekniker. Björklunds satsning på de små och medelstora högskolorna så att försörjningen finns i det här landet är ju bekant. Den tredje gäller att upphandlingar inom den offentliga sektorn inte bygger på samarbete med näringslivet. Det handlar alltså om lagen om offentlig upphandling.

I bedömningen av vad som skapar gott klimat för forskning och utveckling brukar ofta den så kallade triple helix-modellen diskuteras. Den bygger på samarbete mellan samhälle, näringsliv och forskning. Det känns då väldigt omodernt att den svenska regeringens politik verkar vara baserad på fundamentalistisk manchesterliberalism som resultat i beröringsskräck med det privata näringslivet. Näringslivet kallas till och med för särintresse.

Även forsknings- och högskolepolitiken verkar vara tillskapad av fundamentalister. Resultatet har blivit en fokusering på inomakademisk forskning och avståndstagande från verklighetsnära forskning och utveckling. Resultatet har blivit ett överskott på de stora universitetens anslag som kunde ha använts på ett offensivt sätt.

Det är naturligtvis bra att se hur småföretag kan utvecklas inom den privata servicesektorn. Jag vill inte bli anklagad för att vara fiende till det, men det är inte ursäktligt att svensk näringspolitik är reducerad till RUT, ROT och Maud Olofssons avskedspresent sänkt restaurangmoms.

Elaka personer kallar detta för Stureplansfixering, men det skulle vara mig främmande. Kanske är det en naturlig prioritering om man har beröringsskräck med de stora produktionssystemen inom biotech, fordonsindustri och telekom. Sådana produktionssystem har tagit årtionden att bygga upp och måste vårdas. Jag frågar därför näringsministern: Vad avser näringsministern att göra för att i samarbete med näringslivet vårda de stora produktionssystemen?

Anf. 29 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Det som händer i Södertälje med Astra Zeneca är bara att beklaga. Dock, i motsats till vad interpellanten hävdar, har de här varningsklockorna klingat långt tidigare än 2006 – långt innan Sverige hade en alliansregering.

Medicinska forskningsrådet gav i november 1997 en arbetsgrupp i uppdrag att utreda den kliniska forskningens villkor. Så här skrev Medicinska forskningsrådets företrädare i Läkartidningen år 2000, för 12 år sedan: I en situation där satsningarna på svensk universitetsforskning är betydligt mindre än i andra forskningsintensiva länder finns det en betydande risk för att de högteknologiska storföretagen flyttar alltmer av sin forskningsverksamhet utomlands. Denna risk är särskilt stor i företag som Astra Zeneca och Farmacia Upjohn, som inte längre har kvar sin klara svenska identitet.

Detta skrevs 2000 av företrädare för life science-näringen. Astra Zenecas flytt utomlands har alltså varit förutsedd i många år, och dåtidens ansvariga ministrar har varit informerade i 10–15 år. Man kunde också ha agerat då om man hade önskat.

Det är således inte första gången vi ser stora verksamheter flytta eller upphöra i Sverige, men det behöver inte innebära slutet. Det kan till och med vara fröet till något nytt. Vi ska komma ihåg att Astra Zeneca fortfarande finns kvar i Sverige med sin anläggning i Mölndal. Det är dock inget som man ska ta för givet för all framtid.

Häromveckan var det en hearing hos Vinnova. Den direktsändes i tv. Det var möte hos Sveriges Ingenjörer med företrädare från Astra Zeneca och en stor del av deras personal.

Det som är anmärkningsvärt i diskussionerna är de positiva tongångarna där man söker möjligheter. Det vittnar om den energi som finns såväl i Södertälje som inom life science-klustret i stort.

Inom svensk life science finns det kunskap, energi och en fungerande infrastruktur i form av samspel mellan forskande akademiker, företagen och den praktiska vården. Kring dessa går det att bygga nya noder som ser annorlunda ut än i dag. Det förutsätter att det även fortsättningsvis är attraktivt att driva företag.

Då kommer vi till kärnan. Ett gott företagsklimat innebär goda villkor som gör att det är attraktivt att etablera sig i Sverige. Då spelar det roll att Sverige inte längre har en förmögenhetsskatt som driver kapital ut ur landet och skrämmer nytt från att flyta in i Sverige. Det spelar roll med ett lågt skattetryck på inkomster och inte minst att den nyligen införda expertskatten ökar möjligheterna att attrahera utländsk specialistkompetens.

Att kunna bygga kapital och kunna tillhandahålla kompetens tillsammans med en väl fungerande triple helix mellan akademier, näringsliv och samhälle är nyckeln för att framtidens svenska life science ska kunna utvecklas framöver.

Anf. 30 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Räcker det? Räcker vad regeringen hittills har gjort för att behålla forskning och utveckling i Sverige? Det är alldeles uppenbart att vi i vårt lilla land med nio och en halv miljon människor behöver göra mer. Det har interpellanterna helt rätt i.

Likväl ska man fundera över en del saker. Jag är själv från Lund. Där har vi fått den största investeringen någonsin i Sverige, nämligen ESS, som kom under den här mandatperioden. Det ska vi tacka Lars Leijonborg och förre finansministern Allan Larsson för. De har under de senaste åren gjort ett mycket bra jobb för att vi skulle få en mycket stor investering på högsta internationella nivå till vårt land.

Nu ser vi hur forskningsresurser flyttar utomlands. På den tid då Göran Persson regerade det här landet gjorde det dåvarande skatteutskottet, som jag var medlem i, en resa till Ungern. Vad påträffade vi där? Jo, en stor forskningsanläggning för Ericsson, som har flyttat från Lund.

Detta är något som är fortgående. Jag tycker att Hans Ekström har en poäng i att det ibland finns en viss beröringsskräck mellan staten och privata företag som inte finns i andra länder. Det är det som är den stora skillnaden. Där har vi en del att fundera på.

Om vi ska ha dessa goda förutsättningar är det klart att det inte är rimligt att Ericsson, Astra och Scania flyttar inte bara produktionsanläggningar utan också forskningsanläggningar utomlands. Det sker just nu.

Det har att göra med många olika saker. Jag tycker att Hans Rothenberg och statsrådet har varit inne på flera saker som vi kan göra. Ändå vill jag säga en sak. På skatteområdet, som är mitt område, har vi inte gjort tillräckligt. Vi borde se till att skattegynna forskning och utveckling mycket mer genom större skatteavdrag, inte så att man får lägre skatt men så att man flyttar det i tiden.

Det är ett förslag som jag har framfört i bland annat de motioner om Södertälje som jag har skrivit, som egentligen bara har handlat om Scania och Astra. De har blivit avslagna – det är ingenting att förvånas över. Likväl har de väckt viktiga frågor när det gäller hur vi ska klara forskningen både på den tekniska sidan och på life science-sidan.

Södertälje råkar ligga i den här regionen i Sverige. Det är Sveriges i särklass största industristad. 6 000–10 000 arbetsplatser av de 40 000 som finns är i två storföretag. Om fler saker skulle flytta ut från Södertälje, till exempel även tillverkning från Scania, skulle det vara allvarligt för hela Sverige. Därför gäller det att se till att man får ett gynnsamt klimat knutet till de här stora företagen. Kungliga Tekniska högskolan kanske kan få särskilda resurser för detta. Man kan också tänka sig att Karolinska Institutet, som spelar en stor roll för vår bild i världen genom anknytningen till Nobelpriset, får särskilda resurser för att klara ut den här saken.

Men, herr talman, jag tror för min del att det är felaktigt att tro att den här regeringen har gjort mindre eller mer än andra. Detta är en fortgående utveckling. Vi har all anledning, oavsett vad regeringen består av, att se till att våra största företag, inklusive ABB i Västerås, verkligen blir ledande företag. För utan de företagen och deras forskning kommer vi inte att kunna klara välståndet i det här landet.

Anf. 31 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Min principiella utgångspunkt som näringsminister är att Sverige inte har råd att säga nej till jobb. Vi har inte råd att säga nej till företag, oavsett bransch eller oavsett storlek. Och det är mycket angeläget att ha en konkurrenskraft och en innovationskraft i Sverige som gör det möjligt för oss att inte bara vara bäst i dag utan också om fem år och tio år.

Det svenska näringslivet är sannerligen inget särintresse utan snarare det som lägger grunden för Sveriges välstånd. För det är genom goda förutsättningar för det svenska näringslivet – det gäller basindustrin ned till egenföretagaren – som vi skapar möjligheter för jobb men också skatteintäkter som gör det möjligt för oss att satsa på skola, vård, omsorg, infrastruktur och sociala trygghetssystem. Det svenska näringslivet är alltså grundbulten och förutsättningen för det svenska välståndet.

Det är nonsens att vi har en beröringsskräck i fråga om det svenska näringslivet. Jag samtalar och samarbetar med det svenska näringslivet varje dag. Vi har upparbetade och regelbundna dialoger med olika branscher, bland annat med life science-branschen. Där är det viktigt att vi har en intensiv dialog, inte minst inför den kommande forsknings- och

innovationspropositionen, där givetvis life science kommer att vara en av de viktiga delarna, precis som det var 2008, som jag sade i svaret tidigare. Just medicinsk forskning var ett av tre huvudområden när vi storsatsade på forskning och innovation 2008.

Förutom life science – för Hans Ekström efterfrågade vad vi gör för andra saker inom industrin – kan jag bara lyfta fram den del som också kom 2008 som gäller fordonsindustriforskning. Det är 450 miljoner från staten per år – sedan fyller fordonsindustribranschen på med lika mycket – för att satsa på utveckling när det gäller miljö, säkerhet och andra delar som är angelägna inom fordonsindustrin.

Det här gör vi för att vi tycker att det är viktigt med samverkan mellan staten och det offentliga och näringslivet. Näringslivet sitter på kunskan. De sitter på kompetensen. De sitter på verktygen. Staten kan till viss del stå för medelstilleddningen, för det är angeläget att vi stärker svensk innovationskraft, och det gör vi redan i dag.

Astra Zeneca är ett globalt företag där man har haft väldigt svårt att kommersialisera och nyttiggöra sin forskning. Enheten lades, tråkigt nog, ned i Södertälje. Motsvarande enhet i Montreal lades också ned. Det var på två platser som man bedrev den här forskningen. Det här är beklagligt, och det är ett dråpslag mot svensk forskning, särskilt i ljuset av att vi vill se oss som och ska vara en framstående forskningsnation. 7 300 tjänster dras in globalt, varav 1 200 här i Sverige.

Det vi behöver göra nu, precis som Stockholm-Uppsala Life Science säger i dag i Dagens Industri, är att se till att vi får en framväxt av små och medelstora företag inom life science. Det handlar om att vi faktiskt ser till att skapa en grogrund, ett kluster, där dessa företag har möjlighet att växa fram och att vi kan gå från idé till verksamhet, från idé till produkt och från idé till kommersialisering. Och vi har varit aktiva i detta.

Allan Larsson var samordningsman efter det som hände i Lund, till exempel. Där är det enbart ett fåtal som fortfarande är arbetslösa. Lejonparten har faktiskt ett arbete att gå till. Nu är Lars Leijonborg samordningsman efter det som hände i Södertälje för någon vecka sedan.

Sverige är i dag etta vad gäller kreativitet i världen. Vi är etta i Europa när vi pratar om innovation, och vi ligger högt upp när vi pratar om konkurrenskraft. Det är angelägna och viktiga siffror. Men det viktigaste är vad vi är om fem eller tio år. Av den anledningen satsar vi nu på en innovationsstrategi. Vi har en företagsbeskattningsutredning som ser över skattetrycket i Sverige framöver.

Anf. 32 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Jag ska börja med att passa frågan om varningsklockorna vidare till Hans Rothenberg. Det var precis för att vi hörde dem som vi satte i gång arbetet med ett strategiskt branschprogram för den här sektorn. Det kastade din regering i papperskorgen omedelbart efter regeringstillträdet.

Jag kan visserligen förstå om regeringen inte vill ta intryck av den kritik vi nu riktar – det hör liksom till. Men det är faktiskt uppseendeväckande att regeringen under de här sex åren inte har tagit till sig någon av de varningssignaler som har kommit.

År 2009 presenterade Vinnova, som har statens uppdrag att stödja den näringsinriktade forskningen, en rapport som visade att den internat-

ionella konkurrensen för den svenska life science-branschen skärpts betydligt under senare år. Vinnova efterfrågade aktiva insatser för att komma till rätta med problemen kring forskningskompetens och spjutspetsforskning inom svensk biovetenskap och medicinteknik.

Regeringen reagerade inte på sin egen myndighets varningssignaler, men det är faktiskt värre än så. Redan 2007 publicerade Studieförbundet Näringsliv och Samhälle, SNS, boken *Medicin för Sverige! Nytt liv i en framtidsbransch*. Det är en bok som pekar på regeringens bristande engagemang. I boken uppmanar SNS-forskarna statsministern att samla ansvariga statsråd för att utarbeta en strategi för att stärka den biomedicinska sektorn som framtidsnäring för Sverige. SNS menade att det var bråttom eftersom det annars fanns risk för att Astra Zeneca skulle tvingas lägga ned forskningen i Sverige och, för den delen, i Södertälje.

Regeringen reagerade inte då heller. Man tog inga initiativ, och man förhöll sig passiv. SNS fick dess värre rätt. Det vet vi i dag.

Herr talman! Ett land som är beroende av export och har höga ambitioner för framtiden måste kraftsamla och samverka. Det har tidigare varit ett svenskt signum. Men som jag sade i mitt tidigare inlägg avvecklade regeringen det program för strategisk samverkan som vi socialdemokrater utvecklade i ett gott samarbete med näringsliv, fack och akademi. I det fanns idéer för hur stora och viktiga näringar i Sverige skulle kunna fortsätta att utvecklas och skapa nya jobb och välfärd. Och jag kan lova att en socialdemokratisk regering kommer att bli en betydligt mer aktiv spelare med industrin och forskarsamhället än den nuvarande.

Herr talman! I interpellationssvaret finns egentligen inga konkreta besked till branschen annat än att det ska komma en nationell innovationsstrategi i höst. Det är bra, men det är sent i förhållande till många konkurrentländer. Man kan till exempel undra över hur det som en borgerlig regeringschef som David Cameron i England har gjort, nämligen upprättat nationella strategier för den biomedicinska forskningen, har varit helt fel väg för borgerliga partier i Sverige. Eller är det möjligen så illa att statsministerns syn på industrin som ett särintresse och regeringens övertro på att marknaden ska lösa alla utmaningar i själva verket har varit skulden till att life science-branschen satts i ett sämre utgångsläge än vad flera konkurrentländer har gjort för sin industri?

Herr talman! Under tiden som regeringen nu funderar på innehållet i en nationell innovationsstrategi har den svenska life science-branschen i och med Astras besked drabbats av ett mycket hårt slag. Det är vi alla överens om. Jag vill därför, tillsammans med dem som precis som jag bor i Södertälje, veta varför inte regeringen lyssnade på varningsklockorna. Ni hade uppenbarligen hört dem samtidigt som den socialdemokratiska regeringen redan i slutet av 1990-talet.

Anf. 33 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Det är naturligtvis bra att Annie Lööf till skillnad från statsministern har den insikten att näringslivet inte är ett särintresse. Det gläder mig. Men jag tycker inte att regeringen tar den varningssignal som Svenskt Näringsliv ger uttryck för riktigt på allvar. Klas Wählberg skriver i sin debattartikel den 7 februari: I kampen om de internationella företagens investeringar måste regering och riksdag ta utmaningarna på största allvar.

Han har i sin debattartikel pekat på tre stora och viktiga områden, och jag tror att alla som har sett hur svensk infrastruktur fungerat de senaste vintrarna håller med. I dag kanske riksdagen själv förstår sig på den signalen från näringslivet när en stor del av utskotten inte har haft fulla sammanträden beroende på brister i järnvägssystemet.

Efter några vintrar har man sent omsider kommit med en satsning. Det är klart att när en sådan som Ulf Adelsohn pekar på att det kanske finns problem med avreglering slår det naturligtvis mot den ideologiska inställningen att privata företag gör allting bäst. Man kanske skulle lyssna på en gammal moderatledare och hans syn på hur svensk järnväg måste skötas. Han kanske inte har helt fel.

När man pekar på bristen på ingenjörer och tekniker på många ställen där svenskt näringsliv finns är det klart att de mindre högskolor som finns på många av de ställen där företagen finns är hotade av Björklunds utbildningspolitik. Det är inte säkert att de ligger där universitet grundades på 1400-talet eller 1660-talet. De kanske ligger spridda i städer som Västerås eller Växjö eller på andra ställen.

Då kanske det är lite konstigt att den prioritering som regeringen gör av var forskningsresurser ska satsas inte stämmer med behoven i svenskt näringsliv. Jag tycker att man ska ta den varningssignal som Wåhlberg ger uttryck för på allvar.

När det gäller lagen om offentlig upphandling är den ytterst styrd av EU:s upphandlingsdirektiv. Det vet vi. Men den svenska tillämpningen är mer dogmatisk än de flesta andra EU-länders, och det omöjliggör det nära samarbete som ibland behövs. Avser regeringen att göra en översyn av lagen om offentlig upphandling som gör att man kommer till rätta med de problem som Klas Wåhlberg pekar på i sin artikel, eller är det lättare att vända det blinda ögat mot det som är utmaningar mot regeringens ideologiskt drivna politik?

Anf. 34 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Vi ser en ny struktur formas inom forskningsindustrin världen över. Koncentrationen till större forskningscentrum är en pågående trend. Det är något som inte bara berör Sverige, utan det berör så gott som alla industrialiserade forskningsländer.

Denna nya struktur ger dock utrymme för många mindre länder med specialiserad kompetens världen över att bli kvalificerade underleverantörer till de stora forskningsjättarna. Det här är en strukturförändring vi ser över hela världen.

Så sent som i förra veckan fattade regeringen beslut om ett samarbete med Kina kring ytterligare forskning inom livsvetenskaper och hållbar utveckling. Här har forskningsmyndigheter nu fått i uppdrag att börja utlysa projektsamarbeten för forskare vid universitet och inom industrin som vill utöka samarbetet med kineserna.

Detta visar att även forskningsvärlden förändras kraftigt, och det är också förutsättningen för att den forskningsrelaterade industrin och näringen ska kunna överleva. Sveriges möjlighet är triple helix när det är som bäst. Som en driven kunskapsnation med högklassig nivå på vård och på innovationer är den viktigaste uppgiften att hålla ihop kompetensen. De många gånger vattentäta skotten mellan grundforskning och tillämpad forskning är ett hinder som måste bort. Vi kan inte längre se

dem som separata delar: att här ägnar man sig åt grundforskning, här kommer någon kapitalist och startar bolag och här ska slutligen bolaget bedriva tillämpad forskning. Det hör den gamla världen till.

Den tillämpade forskningen ges bäst möjligheter att utvecklas i den unika svenska affärsmiljön där akademier, näringsliv och vården verkar i en symbios – låt oss kalla den för the Swedish helix. Att kunna bygga kapital och tillhandahålla kompetens tillsammans med en väl fungerande triple helix är nyckeln för att svensk life science ska kunna utvecklas framöver.

Anf. 35 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Stundom kan man få intrycket att världen slutade fungera den 6 oktober 2006 när alliansregeringen tillträdde. Jag tror inte att det är riktigt på det sättet. Jag nämnde tidigare ESS. Forskningspengarna totalt sett har ökat i storleksordningen 5 000 miljoner kronor. Det är också pengar. Man kan diskutera om de har hamnat alldeles rätt eller inte. Jag är inte personen att avgöra det. Men att som Ingela Nylund Watz påstå att man inte har gjort någonting och att man inte har lyssnat till några varningsklockor är helt enkelt tokigt.

Den andra stora frågan är vad vi i Sverige kan göra. Har vi ett lyxproblem? Vi har ju stora företag – Astra, Volvo, Ericsson, ABB, Scania och Sandvik för att ta några exempel. Hur många länder med nio och en halv miljon invånare har sådana stora företag? Det är dock alldeles riktigt som interpellanterna säger: Man kan aldrig slå sig till ro och vila på gamla lagrar. Titta på varven, textilindustrin och så vidare; de finns inte längre i Sverige.

Vi måste ligga i framkant på en rad områden, och då är det viktigt att man koncentrerar forskningen till de områden där vi har möjlighet att göra det. Där kan man aldrig komma tillräckligt långt, utan där behöver man göra många goda saker som vi ännu inte har hunnit med.

Allra sist till Hans Ekström som frågar efter lagen om offentlig upphandling, om vi tillämpar den bra och om regeringen gör någonting: Det kom ett delbetänkande från Anders Wijkman som heter *På jakt efter den goda affären* i november. Utredningen ska vara färdig den 1 december. Jag håller med om det som Hans Ekström säger om att det är viktigt att ta med sig till regeringen att ibland får en del regelverk inte tillämpas alltför strikt.

Anf. 36 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Världen slutade inte fungera 2006. Så uttryckte sig Gunnar Andrén här alldeles nyss. Nej, naturligtvis gjorde den inte det, men man kan väl ändå konstatera att sedan 2006 har arbetslösheten ökat ganska rejält. Hemma i mitt län Kronoberg har den faktiskt fördubblats på de här åren. Det är någonting att fundera över och sätta in i perspektivet svensk konkurrenskraft, inte minst i ett globalt perspektiv.

Detta är en del av det som den här interpellationsdebatten handlar om, och när man då tar del av näringsministerns svar där det räknas upp lite olika åtgärder kan man inte låta bli att känna att det nog ändå saknas verktygslåda.

Låt mig bara ta exemplet med vad som händer i Södertälje i och med detta stora varsel och denna nedläggning där 1 100 personer kommer att

bli arbetslösa. Jag tror inte att det här svaret är någon tröst för dem precis.

Låt oss titta på vad regeringen har gjort under 2012 – konkret i verktygslådan. Man har föreslagit en momssänkning för restaurangerna. Det är den enda konkreta åtgärden i verktygslådan. Det kan sättas i relation till vad man gör till exempel i Storbritannien, som Ingela Nylund Watz redogjorde för tidigare. Det är inte utan att man kan känna att det finns en viss oro.

Med tanke på svensk konkurrenskraft och på att Arbetsförmedlingen nu har lämnat en rapport där man säger att man tror att 25 000 jobb inom industrin kommer att försvinna kan vi känna en viss oro. Det är ändå glädjande att ministern i kammaren här nyss sade att basindustrin är grundbulten i svensk tillväxt. Mot bakgrund av detta skulle det vara intressant om ministern kunde konkretisera lite mer. Vad har man för exakta åtgärder som man tänker vidta för att grundbulten i tillväxten, det vill säga vår basindustri, även i framtiden ska vara just detta? Då kan vi i framtiden kanske rädda en del av de 25 000 industrijobb som verkar vara på väg att flaggas ut. Det skulle vara bra om näringsministern kunde återkomma till detta i sitt nästa svar.

Jag skulle också vilja passa på att lyfta in strukturomvandling när vi talar om detta, för det är i grund och botten vad det handlar om. Vi har Fouriertransform och de avkastningskrav som regeringen har satt där på mellan 10 och 15 procent. Om man jämför detta med vad bankerna kräver ser man att det är helt annorlunda. Därmed skulle det vara intressant om ministern här i kammaren i dag kunde redogöra för om man är beredd att ändra avkastningskraven just för att få till fler jobb.

Anf. 37 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Det är bra att näringsministern är närvarande vid debatten i dag eftersom hon inte har varit här vid tidigare näringspolitiska debatter som vi har haft i kammaren. Det är tråkigt, men vi är glada för att näringsministern är här just nu.

I samband med att man lade fram budgeten efterlyste inte minst vi från oppositionen konkreta åtgärder som man skulle vidta för att sådana här saker inte skulle kunna hända. När vi kritiserade regeringen för dess avsaknad av näringspolitik över huvud taget intygade man att man hade en bra näringspolitik. Näringspolitiken borde bygga på just hur man ska kunna få akademi, företag och samhälle att agera ihop – triple helix, som Hans Rothenberg talade om. Det är en gammal metod som har tillämpats länge.

Då uppstår en fråga. I life science har man under denna regering upplevt ett antal motgångar. Det går inte att säga någonting annat när det ena forskningscentret efter det andra har bestämt sig för att man inte har de optimala förutsättningarna för att forska i Sverige och därmed kunna utveckla produkter. Man måste fråga sig vilka svar regeringen har på dessa frågor. Det är tydligt att detta har drabbat en och samma bransch flera gånger.

I våra bästa brandtal om näringspolitik säger vi att Sverige ska vara en kunskapsnation när det gäller detta – just för att få fram bra forskning. När vi efterfrågat de konkreta åtgärderna när det gäller Södertälje i det här fallet – tidigare har det varit Lund och Göteborg – har regeringen sagt

att den generella näringspolitiken gäller även här. Sedan har man de vanliga arbetsmarknadsmodellerna för hur man ska göra detta. Här mister vi ovärderlig kompetens som borde vara kvar i Sverige och som borde kunna användas i vår industri. Men regeringen har valt att inte göra så.

Min fråga till statsrådet är: Vad kommer regeringen konkret att göra för att se till att man inte åker på en sådan här smäll igen när det gäller life science? Det kan inte bara vara så att sänkt restaurangmoms eller halv arbetsgivaravgift för ungdomar ska hjälpa även här. Det är ett duttande som regeringen har ägnat sig åt när det gäller näringspolitiken. Det måste komma av en helhet, inte av detta smala.

Anf. 38 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Börje Vestlund frågade varför jag inte har varit med på tidigare näringspolitiska debatter. Jag tror inte att Börje Vestlund skulle ha gjort någon annan prioritering den dag i december då Saab gick i konkurs. Jag tror inte att han hade valt talarstolen framför handfast arbete på departementet och nere i Trollhättan.

Sverige behöver som sagt satsa på högteknologiskt näringsliv, tillverkningsindustri och tjänstesektorn. Vi behöver alltså göra breda satsningar för att få ett livskraftigt näringsliv. Sverige är det land i världen där man tillsammans med näringslivet satsar förhållandevis mest av bnp på forskning och utveckling.

Vi gjorde en kraftig förstärkning i forsknings- och innovationspropositionen 2008 med en ökning på 5 miljarder. Medicinsk forskning var där ett av de prioriterade områdena. Det är viktigt att satsa på innovation och kommersialisering, för det har vi i Sverige traditionellt sett varit oerhört dåliga på. Vi har varit duktiga på forskning, men inte på att få ut det på marknaden. Det handlar givetvis också om forskning.

Vinnova är en myndighet som ligger under Näringsdepartementet. Där har vi arbetat mycket med innovationsfrågor. Innovationsupphandling är nu möjlig. Vi har satsat på innovation inom hälso- och sjukvården. Vinnova är också en viktig myndighet i framtagandet av en innovationsstrategi.

När vi talar om Astra Zeneca är det viktigt att säga att regeringen har haft en tät dialog med ledningen för Astra Zeneca globalt sett. De är tydliga med att säga att de inte drar ned verksamheten därför att Sverige har dåliga villkor. De drar in hela forskningsenheten inom detta forskningsområde – en i Montreal och en i Södertälje – på grund av att man har haft bakslag för forskningen under flera år. Man har haft läkemedel som inte har varit verkningsfulla, och man har haft allvarliga bieffekter i vissa delar. Man har inte nått det resultat som företaget har önskat i dessa forskningsmiljöer.

Det som är viktigt är att vi nu ser till att skapa kluster, som jag sade tidigare. Det ska vara livskraftiga kluster som de som i dag finns kring de regionala högskolorna och universiteten runt om i landet för att stärka detta. På så sätt får små och medelstora företag möjlighet att kommersialisera forskningsresultat, få ut produkter och tjänster på marknaden och skapa jobb runt om i hela landet. Det handlar om att nyttiggöra forskningen.

Från Näringsdepartementets håll ser vi nu inför den kommande forsknings- och innovationspropositionen till hösten att ett samverkans-

kriterium och ett kriterium vad gäller nyttiggörande av forskning är viktiga när man fördelar medel till regionala högskolor och universitet.

Jag fick en fråga om offentlig upphandling. Den rör sig i samma område som vi har varit inne på tidigare under eftermiddagen. Nu kräver Socialdemokraterna en mineralstrategi. Den håller vi på att arbeta med. Ni kräver en innovationsstrategi. Den håller vi också på att arbeta med. Nu kräver ni en översyn av upphandlingen. Den görs också eftersom vi har sett att man behöver titta på dessa områden och komma med slagkraftiga åtgärder.

Frågan är varför Sverige inte tidigare har haft en innovationsstrategi. Jag hade gärna sett att en innovationsstrategi hade plockats fram mycket tidigare. Ungefär i samma tid som Kina, Storbritannien, USA, Japan och Israel intensivt har arbetat med innovationer har Sverige legat efter. Jag är glad att regeringen har tagit tag i arbetet och snart kommer att lansera innovationsstrategin.

Frågan är vad Socialdemokraterna vill. När man läser er budget ser man att den mest andas a-kassehöjningar, fördubblade arbetsgivaravgifter och en kilometerskatt i Norrland. Om man ska satsa på näringslivet totalt sett krävs det att man ser över möjligheten till kompetensförsörjning. Det handlar också om att se över skattetrycket så att det ges möjlighet att skapa affärsidéer av den forskning som finns i landet. Dessa affärsidéer ska sedan bli produkter, tjänster och jobb.

Anf. 39 INGELA NYLUND WATZ (S):

Herr talman! Jag kan väl konstatera att statsrådet inte har gjort mig mycket klokare under den här debatten när det handlar om att få konkreta svar på frågorna om vad regeringen ämnar göra för att se till att den svenska life science-branschen kan utvecklas på ett positivt sätt i framtiden. Det känns som att alla lösningar ska komma i och med den innovationsstrategi som regeringen ska presentera till hösten.

Det må vara hänt att regeringen tar på sig ett *mycket* stort förväntanstryck inte bara i förhållande till life science-branschen utan också till svensk industri som helhet när det handlar om att leverera konkreta förslag och pengar så att vi kan få smörjmedel och effekt på de satsningar som vi behöver göra för att stärka den svenska industrins konkurrenskraft.

Jag hade kanske inte förväntat mig så mycket annat till svar. Jag läser ju om och följer vad regeringen gör. Men med detta sagt kan jag inte låta bli att ge ministern chansen att kommentera någonting som jag den senaste veckan upplevt som väldigt förfärande. Jag bor, som sagt, i Södertälje.

Kanske är det lite vid sidan av debatten, men det är så som ministern sade. Tidigare när denna typ av kriser drabbat Sverige som kriserna inom bilindustrin i Trollhättan och i Lund har tidigare framträdande personer som Allan Larsson och Ingvar Carlsson på regeringens uppdrag och i samverkan med regeringen gjort mycket goda insatser för att lösa väldigt stora problem.

Därför skulle jag som en avslutning på den här debatten vilja ha en kommentar från ministern angående frågan om ministern delar Lars Leijonborgs besked förra veckan till kommunstyrelsen i Södertälje om att Södertälje inte är hans ansvar.

Anf. 40 HANS EKSTRÖM (S):

Herr talman! Politik är väldigt mycket en prioritering. Jag kan ändå inte låta bli att göra en reflexion kring Maud Olofssons avskedspresent – sänkt restaurangmoms för 5 miljarder. Jag vill minnas att det när jag var ordförande i E20-gruppen stämde ganska väl med summan för att bygga ut E20 till motorväg genom hela Västra Götaland, det vill säga bygga ihop fordonsklustret i Mälardalen och fordonsklustret i Västra Götaland med en säker infrastruktur.

Man kan fundera på vad som mer stärker svensk konkurrenskraft: Maud Olofssons avskedspresent, en satsning på infrastruktur i det här fallet eller 20 högskolor. Delat på forskningsanslag skulle det, om jag nu snabbt räknar rätt, för Mälardalens högskola i Eskilstuna och Västerås – jag kommer från Eskilstuna – innebära 250 miljoner till i forskningsanslag. Det tror jag är två och en halv gång mer än man i dag har.

Vad stärker alltså svensk konkurrenskraft mest? Jag kan säga att i Eskilstuna och Västerås hade en satsning på forskningsanslag betytt mer, näringsministern!

Anf. 41 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Jag måste börja med att rätta näringsministern. Det är inte bra när näringsministern här i kammaren inte håller sig till sanningen.

Vi har visst haft en innovationsstrategi. Den 28 juni 2004 presenterade Thomas Östros och Leif Pagrotsky en sådan. Jag utgår från att den gäller så länge ingen annan är presenterad – en liten rättelse.

Näringsministern sade något som jag tycker är väldigt intressant och som spelar stor roll runt om i landet. Det gäller det som är kopplat till de regionala högskolorna och till detta med att bygga kluster. Vi vet att det är mycket viktigt. Hemma i Småland kan vi se vilken betydelse det haft för konkurrensen och utvecklingen, inte minst i den nuvarande globala konkurrensen.

Med tanke på att näringsministern nämnde hur man fördelar medel ser vi fram emot vårpropositionen. Det tror jag att man framför allt på högskolorna också gör. Man ser fram emot att nu få mer pengar, för där görs i dag neddragningar. Där finns också arbetsplatser där folk sägs upp och där varsel är lagda. Jag tackar därför näringsministern för innovationen här i dagens debatt angående högskolorna.

Vi talar om en konkurrenskraftig industri inför framtiden och om strukturomvandlingen. Men jag uppfattar inte att jag fick något svar på min fråga om avkastningskravet. Ministern kan kanske återkomma till det i sitt nästa inlägg.

Jag kan inte låta bli att utifrån detta med en konkurrenskraftig industri lyfta fram elpriset i det perspektivet. Hur ska industrin i prisområde 4 i södra Sverige klara konkurrensen när man där har högre elpriser?

Anf. 42 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Först måste jag kommentera hänvisningen till att man åkte till Trollhättan. Det var bra, men näringsministern var aldrig anmäld på talarlistan. Hade en sådan anmälan tagits tillbaka och det hade sagts att hon måste åka till Trollhättan hade nog alla tyckt att det var bra. Men nu var det inte så – nog om detta.

Det är bra att man satsar på små och medelstora företag. Det är grunden inte minst för sysselsättningen. Men vi har ett antal stora och i vissa sammanhang världsledande företag. Det måste finnas en näringspolitik även för stora företag, för stora industriföretag och stora tjänsteföretag. Men någonstans där klickar det.

Ska man inte från statens sida om Astra lägger ned sin forskning i Sverige försöka göra någonting så att de eventuellt kan fortsätta med sin verksamhet? I stället hänvisar man till den innovationsstrategi som senare kommer. Vi får väl se vad den innehåller.

Hittills har det inom den tillämpade forskningen mest handlat om att det inte är så viktigt med denna utan att det är grundforskningen man ska lägga mycket krut på. Det framgår inte minst av den forskningsproposition som lades fram för ett par år sedan, och den fick väl en del kritik för det. Vi får hoppas att detta rättas till genom innovationsstrategin.

Men fortfarande handlar den här debatten i huvudsak om hur vi ska kunna se till att vi får behålla våra världsledande stora företag i Sverige. Där tycker jag att vi i den här debatten inte har fått något svar från statsrådet.

Anf. 43 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Nu har ni tydliggjort att det är er innovationsstrategi som vi arbetar efter. Då kan man undra varför ni är så kritiska.

Jag fick en fråga om hur vi ska stärka life science-sektorn. Det handlar egentligen om tre delar:

Dels har vi en väldigt tät dialog med branschen. Vi tycker att det är viktigt att lyssna in både för att kunna vidta rätt åtgärder och för att få feedback.

Dels är innovationsstrategin en viktig del, men en del som inte innehåller pengar utan som innehåller en strategi framåt tillsammans med näringslivet och akademien.

Dels gäller det den forsknings- och innovationsproposition som kommer till hösten. Vi gör ju detta i femårscykler. År 2008 gällde det en förstärkning med 5 miljarder plus medicinsk forskning som ett av de prioriterade områdena. Till hösten tar vi nya tag, och då kommer life science givetvis att vara med.

Lars Leijonborg har nu regeringens uppdrag att efter nedläggningen av Astra Zeneca samordna – på precis samma sätt som när det gällde Allan Larsson och Lund. Lars Leijonborgs ansvar är att samordna insatserna för life science-klustret och att för dem som blir arbetslösa skapa möjligheter att hitta ett arbete i Sverige så att de inte flyttar utomlands. Det gäller att behålla den kompetens som de anställda besitter och att se till att det likt i Lund nu skapas möjligheter för nya små och medelstora företag att växa fram. I den anläggning som finns i Lund, där Astra Zeneca var, har man nu många spännande projekt i gång för att stärka näringslivet i regionen.

Vi satsar heller inte bara på restaurangmomsen, utan det är en stor infrastruktuursatsning i höstens budget. Det är nämligen viktigt att vidta jobbskapande åtgärder och se till såväl att pressa tillbaka ungdomsarbetslösheten som att stärka näringslivet runt om i Sverige.

Vad gäller samverkanskriteriet och nyttiggörandekriteriet kommer detta med hur man ska fördela anslag inte i vårpropositionen utan givetvis i forskningspropositionen till hösten.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2011/12:240 om Glasrikets framtid

Anf. 44 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Carina Adolfsson Elgestam har frågat mig vilka åtgärder jag är beredd att vidta för att stimulera glasindustrin och säkra den svenska manuella glasindustrins framtid och utvecklingsmöjligheter.

Låt mig först understryka att jag känner starkt med alla dem inom glasindustrin som drabbats av besked om varsel om uppsägning. Regeringen följer noga utvecklingen av varsel i olika branscher och i olika delar av landet.

Regeringen arbetar med en långsiktig politik för att stärka näringslivsklimatet i Sverige. Företagsamhet inom alla branscher är ett centralt mål för regeringens politik. Regeringen bedriver därför en aktiv regional tillväxtpolitik och näringspolitik för att stärka förutsättningarna för tillväxt i bland annat Glasriket.

Kalmar län har årligen tilldelats ca 42 miljoner kronor och Kronobergs län ca 17 miljoner kronor av regeringen. Tillsammans med medel från det regionala strukturfondsprogrammet Småland och öarna och landsbygdsprogrammet kan dessa medel bland annat användas till att utveckla turistattraktioner, marknadsföring och stärka näringslivet och jobben i regionen. Programmet Småland och öarna är en kraftfull satsning. Under programperioden 2007–2013 tillfaller nästan 700 miljoner kronor regionen.

Jag anser att den bästa kunskapen om vad som behövs för att utveckla denna region finns i regionen. Därför ligger huvudansvaret för de regionala tillväxtresurserna också på regional nivå.

Glasblåsning är definitivt ett kulturarv med ett unikt hantverkskunnande som håller hög kvalitet och som med hjälp av duktiga designer når en mycket hög förädlingsgrad. Delar av verksamheten är småskaliga och exklusiva, och andra delar är mer industriella. Ser man dessutom Glasriket i ett turistiskt sammanhang ger den positiva effekter också på det kringliggande samhället.

Regeringen beslutade i januari om en nationell insats om 60 miljoner kronor för hållbara turistdestinationer och insatser för att stärka kvalitet och konkurrenskraft i små och medelstora turist- och upplevelseföretag. Insatserna kommer att fokusera på ett par utvalda destinationer med stor potential att växa på de internationella marknaderna, genom företags- och destinationsutvecklingsinsatser. Det kommer att handla om hållbar kvalitetsutveckling, affärsutveckling och innovation.

Tillväxtverket ansvarar för uppdraget men genomför det i nära samarbete med Visit Sweden AB för att få en tydlig koppling till utländska besökares efterfrågan. Tillväxtverket och Visit Sweden AB har just påbörjat arbetet med att välja ut ett par piloter inom ramen för denna insats. Oavsett vilka det blir är det viktigt att påpeka att all kunskap, alla meto-

der och alla verktyg som utvecklas inom ramen för insatserna ska spridas i hela landet så att vi får fler exportmogna destinationer.

Regeringen har också tagit fram en handlingsplan för kulturella och kreativa näringar som syftar till att skapa goda förutsättningar för entreprenörer inom kulturella och kreativa verksamheter att utveckla sina affärsidéer och sitt företagande. Tillväxtverket och Vinnova ansvarar för merparten av detta genomförande.

Anf. 45 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Pukeberg, Rosdala, Älgshult, Lindshammar, Bergdala, Skruf, Åfors, Johansfors, Målerås – jag tror att en del kan känna igen dessa ortnamn. Alla dessa ortnamn handlar om glasbruk. De är en del av Glasriket.

Tyvärr är det så, herr talman, att ugnarna på flera av dessa orter allredan är släckta. I Åfors kommer ugnen att släckas i augusti. Det är en tragisk utveckling inom en väldigt liten industri – smal, får man nog ändå säga – som ändå är en nationell angelägenhet på många olika sätt. Det svenska glaset och den svenska glasindustrin är ändå unika, inte bara för att vi har fantastiska konstnärer och designer utan också utifrån grundmaterialet. Det spelar nämligen roll var sanden kommer ifrån och i vilket land man har hämtat den. Det är viktigt att ha detta med sig när vi pratar om svensk manuell glasindustri.

Att få ta del av eller känna det svenska handblåsta glaset är en speciell känsla. Det är detta som håller på att flaggas ut, sakta men säkert. Det är mot bakgrund av detta, herr talman, jag har ställt denna interpellation till näringsministern. Jag är inte helt nöjd med det svar näringsministern ger, och det kanske är lite för att jag saknar det som skulle vara den riktiga verktygslådan.

Det görs flera bra satsningar, och precis som näringsministern redogör för i sitt svar satsas det pengar. Det är dock så att en del av dessa pengar, inte minst det som är kopplat till Småland och öarna och det som handlar om strukturpengar, inte bara används till Glasriket utan till väldigt mycket. En del av de pengarna är också redan förbrukade. Det handlar alltså om att bara redovisa siffror i sig.

Det som skulle behövas är en form av samordning. Jag kan i mångt och mycket dela ministerns svar när det gäller att man gör detta bäst på regional nivå, såtillvida att det är där man har den bästa kunskapen. Men i det här fallet, med den här speciella industrin som inte går att jämföra med någon annan industri vare sig i Småland eller någon annanstans i landet, skulle det behövas ett nationellt grepp.

Jag är helt övertygad om att det behövs en nationell samordnare som kan ta initiativ och samla folket från hela branschen. När jag talar om hela branschen menar jag inte bara specifikt det som är industri, utan det handlar också om det som är kopplat till turismen och kulturen – designer och konstnärer, infrastruktur och marknadsföring. Det är stort och många parter inblandade, och det är just här jag tror att staten – med en samordnare – om man sätter sig ned och diskuterar förutsättningslöst skulle kunna ta ett litet steg framåt så att industrin inte flaggas ut.

Anf. 46 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr talman! Först av allt: Låt mig understryka att jag delar det engagemang för den manuella glasindustrin och Glasriket som näringsminister Annie Lööf och Carina Adolfsson Elgestam ger uttryck för.

Rubriken på interpellationen är *Glasrikets framtid*, och rubriken antyder – helt riktigt – att Glasriket egentligen är mer än själva glasbruken. Självklart är det dock tyvärr så att det utan fungerande glasbruk, som ändå är kärnan i själva destinationen Glasriket, på många av de orter Carina Adolfsson Elgestam räknade upp heller inte finns något glasrike kvar utan då möjligtvis ett kulturarv.

Jag tycker, herr talman, att vi fick en tydlig redogörelse av ministern för vad samhället gjort och gör för att både utveckla och stötta näringslivet, däribland Glasriket i Småland. Och det är bra, för i grunden, herr talman, handlar ju detta om själva företagandet. Alla insatser med EU:s strukturfonder och de regionala utvecklingsmedlen till Kronobergs och Kalmar län syftar till att ge bästa möjliga förutsättningar för företagsamhet och ett beslutsfattande på det regionala och det lokala planet, där ofta den förmåga och vilja till samordning som Carina Adolfsson Elgestam efterlyser finns.

Kärnan i Glasriket ska vara fungerande, lönsamma och uthålliga företag, och då i synnerhet glasbruksföretag med sina väldigt speciella förutsättningar med krav på lång yrkeserfarenhet och så vidare men även företag i kringnäringarna, så att man kan skapa en service och ett välkomnande till dem som besöker attraktionen Glasriket. Om kärnan är företagandet, uthålligheten och lönsamheten och samhället på väldigt många sätt historiskt genom kommuner, regioner och stat stöttar eller störtar företeelsen vill jag ställa frågan till Carina Adolfsson Elgestam: Vad anser interpellanten också bör vara företagets ansvar? Här måste det ju vara ett samspel mellan näring och samhälle för att uthålligt klara ett fortsatt glasrike i Småland. Jag vet att det finns företagare på många av orterna som kämpar oerhört hårt och uthålligt och ofta också är framgångsrika i att klara sitt ansvar. Men vad är Socialdemokraternas och Carina Adolfsson Elgestams syn på detta med företagarens ansvar specifikt i Glasriket?

Anf. 47 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Precis som de föregående talarna känner jag väldigt starkt för den här näringen, inte minst eftersom jag är från Småland och känner väl till både verksamheten och industrin som finns där. Jag delar också det engagemang som Carina Adolfsson Elgestam visar i detta.

Vi vill inte heller att den här verksamheten flaggas ut, utan det är viktigt att se att det är ett genuint hantverk av professionella hantverkare som manuella glasblåsare. Det är såväl ett kulturarv som ett näringsliv som är väldigt viktiga.

Det finns i dag både utbildning och kompetensutveckling i området. Linnéuniversitetet bedriver designutbildning både i Växjö, genom designprogrammet, och i Pukeberg, som har en designprofil och som fungerar lite som en mötesplats. Det bidrar givetvis till en långsiktig kompetensförsörjning. Och kan vi stärka upp med den reformering av skolan som nu har gjorts, med möjlighet till lärlingsutbildning så att man kan få

lärlingar inom området, finns det en möjlighet att få duktiga och kompetenta hantverkare inom området även framöver.

Men det är som sagt ett oerhört allvarligt läge för Glasriket såsom det ser ut nu och har sett ut under några år. Det handlar ju om lönsamheten.

Jag tror att det viktigaste är att vi verkligen har samtal. Vi har i Näringsdepartementet fått en uppvaktning från arbetstagare i Glasriket. Det är viktigt, tycker jag, att vi har en dialog med företagsledarna i det här området för att förstå vad som ligger bakom besluten, givetvis, och vilka möjligheter det finns från vår sida att gå in med samordningsinsatser eller kompetensutveckling för att komplettera den verksamhet som redan finns i Växjö och Pukeberg.

Förutom själva näringslivsutvecklingen och det fina kulturarv som många av de riktigt gamla industrilokalerna är och processen som sådan är det här också en fråga just utifrån ett turistperspektiv. Besöksnäringen är ju på frammarsch i Sverige branskmässigt när det gäller både jobbskapande och att fler företag skapas inom det här området. Här gör vi nu en satsning på 60 miljoner för att utveckla hållbara turistdestinationer. Där arbetar, som jag sade tidigare, Tillväxtverket med bland annat Visit Sweden för att utveckla destinationer så att vi kan attrahera inte bara svenskar som turistar i Sverige utan också utländska turister på besök i Sverige, vilket givetvis också skapar en efterfrågan och ett intresse för Småland som har Möbeleriket, Glasriket, skogen och för den delen också älgarna som är intressanta för många utländska besökare i regionen.

Anf. 48 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Jag blir lite osäker på vad ministern avser, så jag hoppas att ministern återkommer med ett tydliggörande i nästa inlägg. Ministern talar om, om jag uppfattar det rätt, vilka samordningsinsatser som går att göra. Ska jag tolka det som att ministern är beredd att överväga att tillsätta någon form av samordnare för att titta på möjligheterna utifrån att det, precis som ministern redogjorde för, handlar om så många olika ben vad gäller Glasriket och den manuella glasblåsningen?

Som Anders Åkesson var inne på är det största hotet just nu det mot den stora ledande glasindustrin, där de stora varslen nu är lagda. När inte de stora ledande finns påverkar det även de små bruken som kanske går betydligt bättre än vad de stora gör just nu. Men det handlar ändå om en helhet, och det handlar om hur hela regionen och inte minst andra småföretag som kanske jobbar med helt andra saker påverkas av vad som händer i Glasriket. Ska jag tolka det som att ministern överväger möjligheten att tillsätta en samordnare som förutsättningslöst kan sätta sig ned och diskutera hur man på bästa sätt kan använda de medel som finns från statens sida men också diskutera marknadsföring ut i världen, som är en brist just nu, framför allt för att hitta nya marknader?

Till Anders Åkesson vill jag säga, som svar på frågan vad jag anser om företagarnas ansvar, att det är klart att företagaren själv har ett eget ansvar. Det som jag så tydligt pekade på i min fråga till näringsministern var behovet av att näringslivet och staten sätter sig ned och diskuterar förutsättningslöst. Självklart ska vi inte från statens sida gå in med konkreta pengar i något bolag. Det är inte alls det jag avser, om det var så Anders Åkesson uppfattade det. Jag trodde att Anders Åkesson var minst lika angelägen som jag om att Glasriket och glasindustrin ska överleva

och finnas i framtiden med tanke på det stora behov som finns nere i vår region, inte minst kopplat till besöksnäringen.

Ministern sade här tidigare i en annan debatt under eftermiddagen att det är viktigt att vi reser runt i landet och får insyn i de olika branscherna och industrierna. Jag delar den uppfattningen fullt ut.

Jag vet att ministern har fått en inbjudan från Orreforsgruppen, och jag vet att de går och väntar på svar. De sitter faktiskt nere i Orrefors och är lite besvikna, för de har inte hört någonting. Det enda som de har hört är att ministern skulle ha besökt Nybro, men att det tydligen har blivit ändrat på grund av en USA-resa. Då känner de naturligtvis: När det händer så mycket negativt och man ska släcka ugnen i augusti, varför kommer inte ministern?

Anf. 49 ANDERS ÅKESSON (C):

Herr talman! Det är väl underbart att näringsminister Annie Lööf är välkommen överallt och efterfrågad. Det tycker jag är bra.

Det är bra, Carina Adolfsson Elgestam, att du delar min syn att företagens ledning och samhället har ett gemensamt ansvar. Jag tror nog att vi har lika stort engagemang i frågan, Carina Adolfsson Elgestam och jag. Och jag tror att det är väldigt viktigt att man inte lämnar någon sten ovänd i jakten på lösningar, oavsett om det handlar om Glasriket eller någon annan del av vårt näringsliv.

Anledningen till att jag ställde frågan och till att jag tyckte att det var viktigt att få det tydliggjort var att interpellationen ensidigt var inriktad på vad samhället kan göra för Glasrikets fortlevnad. Men det är bra att vi har samsyn i detta. Det gläder mig.

Anf. 50 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! År 2008 under lågkonjunkturen och den kraftiga nedtrappningen i ekonomin införde vi samordnare. De arbetade inte branschspecifikt utan brett ute i länen. Det var en framgångsrik och bra metod för att snabbt kunna samordna och kraftsamla och ett bra sätt för regeringen att få in vad det fanns för behov ute i regionerna.

Innan vi tar ställning till sådana insatser i denna region vill jag ha en dialog med näringslivet, med länen och framför allt med de företag som berörs. Vi arbetar med att få till samtal med de företagsledare som berörs så att regeringen får en bild innan vi tar ställning till vilka insatser som kan vara lämpliga eller som behövs.

Jag har tagit del av inbjudan som Åfors skickat till Näringsdepartementet. Jag skulle ha besökt Nybro under nästa vecka, så det hade varit ett utmärkt tillfälle. Men som minister blir man ibland skickad på olika saker, och jag ska då oturligt nog på blixervisit till USA och inviga Innovative Sweden på Sveriges ambassad för att öppna dörrar för svenska företag på den amerikanska marknaden. Jag hoppas få möjlighet att komma hem till Småland inom kort.

Jag delar Carina Adolfsson Elgestams oro. Vi följer detta noga precis som vi följer de varsel som finns inom övrig industri i Sverige. På Näringsdepartementet och även inom regeringen i övrigt följer vi detta. Vi försöker i så stor utsträckning som möjligt vara på plats för att lyssna in. Vi är dock noga med att inte göra det som företagen ska göra, det vill säga skapa lönsamhet och arbetstillfällen. Vi måste lyssna in vilket an-

svar företagen själva har, och därför söker jag nu dialog med dessa företag innan vi ser vad vi kan återkomma med och göra.

Prot. 2011/12:73
21 februari

Anf. 51 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr talman! Näringsministern säger att hon först vill ha en dialog med näringslivet och länen. Jag utgår från att ministern när hon lämnar kammaren om en liten stund tar kontakt med näringslivet och de företag som är berörda i Glasriket i de fyra kommunerna i de två länen samt de två regionförbunden och länsstyrelserna för att så fort som möjligt klara ut dialogdelen i det hela för att därefter ganska skyndsamt komma framåt i själva frågan vad var och en kan göra.

Jag tycker att det är onödigt att ministern betonar företagets ansvar. Jag är övertygad om att de som äger och driver glasbruk i Glasriket är helt införstådda med sitt ansvar och vad de ska göra.

Det handlar i stället om vad vi kan göra tillsammans i samverkan. Jag lyfte därför fram samordnare som ett exempel, någon som tillsammans med näringslivet under en tidsperiod kan titta på vad som konkret kan göras.

Gör man inget snabbt är det nämligen stor risk att det svenska manuella glaset som görs på industrinivå flaggas ut från Sverige. Det skulle vara tråkigt för hela nationen. Även om mycket av produktionen finns i Småland angår det hela Sverige. Glaset används inte minst vid representation. Vi har det här i Sveriges riksdag, och vi kunde ha mer av det. Tidigare hade vi handblåsta glas i kammaren, men tyvärr har vi inte det längre.

Anf. 52 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Jag delar som sagt Carina Adolfsson Elgestams engagemang och intresse i frågan och även förhoppningarna om en ljusare framtid inom denna sektor.

Det är viktigt att ha en dialog. Vi har haft och kommer att ha det med branschföreträdare i Glasriket, Möbelriket, fordonsindustrin och life science. Det pågår kontinuerligt en dialog, men innan vi presenterar eventuella insatser är det viktigt att ha bilden klar för sig. Vad är det vi behöver åstadkomma? Vad är det vi behöver mota? Vad är det för konkreta insatser som kan ha verkningsfull effekt i vardagen för de manuella glasblåsare som finns på de olika orterna i Kronobergs och Kalmar län? Vi kommer givetvis att fortsätta ha en dialog med våra regionala företrädare där.

Överläggningen var härmed avslutad.

14 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Propositioner

2011/12:69 Genomförande av vägarbetsstidsdirektivet för egenföretagare

2011/12:74 Genomförande av ändringsdirektiv 2010/84/EU avseende säkerhetsövervakning av läkemedel

Svar på
interpellationer

Prot. 2011/12:73
21 februari

Skrivelse
2011/12:71 Riksrevisionens rapport om stabilitetsfonden

Redogörelse
2011/12:RR1 Riksrevisionens redogörelse om Riksrevisionens årsredovisning för 2011

EU-dokument
KOM(2012)55 Vitbok En agenda för tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner

15 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 17 februari

2011/12:253 Avstannande fiberutbyggnad

av *Monica Green* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

den 20 februari

2011/12:254 Direktverkande el

av *Jasenko Omanovic* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

den 21 februari

2011/12:255 Möjligheterna att ringa och nå SOS Alarm i hela landet

av *Isak From* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)

2011/12:256 Den nationella betydelsen av det rullande kulturarvet

av *Isak From* (S)
till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2011/12:257 Unga vuxnas framtidstro

av *Isak From* (S)
till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2011/12:258 Svåra samhällsproblem till följd av dieselstöder

av *Isak From* (S)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

2011/12:259 Nytt kommunalt utjämningsystem

av *Mats Pertoft* (MP)
till statsrådet Peter Norman (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 februari.

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 17 februari

2011/12:390 Hälso- och sjukvård specialiserad på könsstympning

av *Carina Hägg* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2011/12:391 Säkerheten på riksväg 50

av *Matilda Ernkrans* (S)

till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)

2011/12:392 Syrien

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:393 Val i Mauretanien

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:394 Val i Kongo

av *Carina Hägg* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:395 Slutrapport om Margot Wallströms mandat

av *Carina Hägg* (S)

till statsrådet Gunilla Carlsson (M)

den 20 februari

2011/12:396 Högskoleprov för dyslektiker

av *Yvonne Andersson* (KD)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2011/12:397 Överförbara kvoter i nya CFP

av *Jan-Olof Larsson* (S)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2011/12:398 Svensk krigsmateriel på villovägar i Irak

av *Hans Linde* (V)

till statsrådet Ewa Björling (M)

2011/12:399 Nedläggning av servicekontoret i Angered

av *Shadiye Heydari* (S)

till statsrådet Ulf Kristersson (M)

2011/12:400 Bristande tillgänglighet som diskriminering

av *Lennart Axelsson* (S)

till statsrådet Erik Ullenhag (FP)

2011/12:401 Folkhälsoinstitutets fortsatta verksamhet i Östersund

av *Gunnar Sandberg* (S)

till näringsminister Annie Lööf (C)

2011/12:402 Polismyndigheten i Norrbotten och kompetensutvecklingen

av *Maria Stenberg* (S)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

Prot. 2011/12:73
21 februari

2011/12:403 Ekonomisk ersättning under prövning av sjukpenning efter utförsäkring

av *Hans Hoff* (S)
till statsrådet Ulf Kristersson (M)

den 21 februari

2011/12:404 Senegal

av *Carina Hägg* (S)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:405 Tidsramar för remissrunda

av *Christina Höj Larsen* (V)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 februari.

17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 17 februari

2011/12:371 Polissituationen i Dalarna

av *Peter Hultqvist* (S)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

den 21 februari

2011/12:365 Politiska fångar i Azerbajdzjan

av *Abir Al-Sahlani* (C)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:366 Elfenbenskustens sätt att hantera sexuellt våld

av *Abir Al-Sahlani* (C)
till utrikesminister Carl Bildt (M)

2011/12:379 Det kommunala skatteutjämningsystemet

av *Jörgen Hellman* (S)
till statsrådet Peter Norman (M)

2011/12:384 Kommunsektorn

av *Pia Nilsson* (S)
till statsrådet Peter Norman (M)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 februari.

18 § Kammaren åtskildes kl. 15.46.

Prot. 2011/12:73
21 februari

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

TUULA ZETTERMAN

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om frågestund	1
3 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	1
4 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott.....	1
5 § Anmälan om inkomna uppteckningar från EU-nämndssammanträde	1
6 § Anmälan om inkomna faktapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen	2
7 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
8 § Hänvisning av ärenden till utskott	3
9 § Förnyad bordläggning.....	3
10 § Svar på interpellation 2011/12:206 om slutan kontanthantering i detaljhandeln.....	3
Anf. 1 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	3
Anf. 2 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	4
Anf. 3 JOHAN ANDERSSON (S).....	5
Anf. 4 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	6
Anf. 5 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	7
Anf. 6 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	8
Anf. 7 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	8
Anf. 8 RAIMO PÄRSSINEN (S).....	9
Anf. 9 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	10
Anf. 10 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	10
11 § Svar på interpellation 2011/12:202 om näringslivets förutsättningar i Västerbotten	11
Anf. 11 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	11
Anf. 12 IBRAHIM BAYLAN (S).....	12
Anf. 13 SVEN-ERIK BUCHT (S).....	13
Anf. 14 HELENA LINDAHL (C).....	14
Anf. 15 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	15
Anf. 16 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	16
Anf. 17 IBRAHIM BAYLAN (S).....	17
Anf. 18 SVEN-ERIK BUCHT (S).....	18
Anf. 19 HELENA LINDAHL (C).....	18
Anf. 20 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	19
Anf. 21 ISAK FROM (S).....	19
Anf. 22 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	20
Anf. 23 IBRAHIM BAYLAN (S).....	21
Anf. 24 ISAK FROM (S).....	22
Anf. 25 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C).....	23

12 § Svar på interpellationerna 2011/12:238 och 247 om svensk konkurrenskraft.....	23
Anf. 26 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	23
Anf. 27 INGELA NYLUND WATZ (S)	24
Anf. 28 HANS EKSTRÖM (S)	25
Anf. 29 HANS ROTHENBERG (M)	26
Anf. 30 GUNNAR ANDRÉN (FP)	27
Anf. 31 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	28
Anf. 32 INGELA NYLUND WATZ (S)	29
Anf. 33 HANS EKSTRÖM (S)	30
Anf. 34 HANS ROTHENBERG (M)	31
Anf. 35 GUNNAR ANDRÉN (FP)	32
Anf. 36 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	32
Anf. 37 BÖRJE VESTLUND (S)	33
Anf. 38 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	34
Anf. 39 INGELA NYLUND WATZ (S)	35
Anf. 40 HANS EKSTRÖM (S)	36
Anf. 41 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	36
Anf. 42 BÖRJE VESTLUND (S)	36
Anf. 43 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	37
13 § Svar på interpellation 2011/12:240 om Glasrikets framtid	38
Anf. 44 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	38
Anf. 45 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	39
Anf. 46 ANDERS ÅKESSON (C)	40
Anf. 47 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	40
Anf. 48 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	41
Anf. 49 ANDERS ÅKESSON (C)	42
Anf. 50 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	42
Anf. 51 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S)	43
Anf. 52 Näringsminister ANNIE LÖÖF (C)	43
14 § Bordläggning	43
15 § Anmälan om interpellationer	44
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	45
17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	46
18 § Kammaren åtskildes kl. 15.46	47

